

Domoljub

V Ljubljani 20. novembra 1940

Leto 53 - Štev. 47

Ruski kmet in komunizem

V Rusiji je boljševiška država odpravila zasebno kmečko gospodarstvo in izvedla po-državljenje vse zemlje. Kmet je postal polje-delski delavec na državnem posestvu kolhozu, ki ga upravljajo zaupni pristaji komunistične stranke. Ko so boljševiki odvzeli kmetu zemljo, so imeli več ciljev pred očmi. Predvsem je bil pri tem odločilen oni znani in naivni nauk komunizma, da naj bodo vsa proizvodna sredstva (zemlja, tovarne, stroji itd.) v izključni lasti države. S tem so mislili boljševiki izenačiti ljudi, obenem pa doseči večjo proizvo-dnjo. Po več kot dvajsetih letih komuni-stičnega vladanja smo upravičeni, da pogle-damo na dejstva, iz njih sklepamo na vrednost takega gospodarstva ter presodimo, kako je z ruskim kmetom.

Lanska letina v boljševiški Rusiji je bila zelo slaba. Oblasti same so izjavile, da je ta letina primer, kako se ne sme postopati pri kmečkem delu. Ta izjava oblasti najbolj po-ostavlja na laž komunistično propagando o blagostanju kmeta v Rusiji. Splošno stanje kmečkega gospodarstva v Rusiji je tako blizu propada, da je država primorana posegati po sodnih sredstvih, da se obrani velikih gospo-darskih nepravil.

Državna oblastva obdolžujejo predvsem razne krajevne gospodarske činitelje, češ da so zakrivili, da je letina tako slabo izpadla. Vendar je mnogo znakov, ki kažejo, da te na-pake krajevnih oblasti niso kar tako slučajne. Napake so namreč povsod ali vsaj v mnogih krajih iste. Centralne oblasti same so dovolj jasno pokazale na vzrok, zakaj gre rusko kmečko gospodarstvo tako klavrno navzdol. Odlok, ki ga je tozadevno izdal Centralni od-bor komunistične stranke, sam priznava, da je nered v kmečkem gospodarstvu povzročilo »protidržavno razpoloženje kmečkega prebi-valstva«, kar bi se po naše reklo- kmečko pre-bivalstvo se upira načinu boljševiške zamisli gospodarjenja.

Dejstva, ki jih sovjetski tisk s strahom navaja, nam pričajo, da je to »protidržavno razpoloženje« kmečkega ljudstva vedno hušje. Na kratko rečeno: kmetje nočejo oddajati državi žita. Oni hočejo najprej zadostiti svo-jim lastnim potrebam. Ko je to storjeno, jim za delo ni več mar. V voroneški oblasti v paninskem okraju so v kolhozu »Brezbožnik« razdali prvo količino žito kolhoznikom (kme-tom, ki delajo na kolhozu). Od zdaj naprej ni več nihče mislil na pospravo ostalega žita. Boljševiki so proti temu postopanju kmetov izdali različne odloke, ki pa seveda niso nič pomagali. Eden teh odlokov ukazuje, da mo-rajo delavci (kmetije) iti na polje ne šele ob

osmih ali devetih zjutraj, ampak ob petih ali šestih, ter ne oditi s polja pred sončnim zatonom. Odlok, ki mnogo pove! Se en primer, ki ni manj zgovoren.

Novosibirska oblast. Islimski okraj. Ob osmih zjutraj. Sonce že pripeka, toda na polju je še vse tiho. Na širnem žitnem polju stojita dve mlatilnici.

»Zakaj ne delate?« vpraša komisar.

»Kuharico čakamo!« odgovori razdražen strojnik.

Čas mučno poteka. Ljudje lenarijo. Na kupu ržene slame api sladko spanje kolhoz-nica, zraven sede in lenarijo kolhozniki. Ve-jalnica je zlomljena, kolhozniki ne morejo delati več naprej. Na obzorju se prikaže ku-harica. Zdaj je že čas, da se spuste stroji na delo. Toda traktor se noče vžgati. Mlatilnice stoje. Ura je deset. Treba bi bilo drugih stro-jev. »Ni treba,« pravi agronom tovariš Sjen-kov. »Ukazano je, da izvedemo žetev prav s temi stroji in mi ne smemo kršiti zapovedi.« Ura je že skoraj dvanajst. Končno traktor za-brni, stroj začne ropotati. Stoji Mlatilnica ne funkcionira! Vse žito gre med pleve. In tako dalje.

To je precej točna slika razmer, ki vla-dajo v boljševiškem kmečkem gospodarstvu.

Naše zadružništvo in trgovci

V zadnjem času se ponavljajo od strani trgovcev napadi na zadrage, češ da država preveč favorizira zadružništvo, da je država oškodovana za težke milijone na leto, vse za-radi tega, ker zadrage svoje privilegirano stališče izkoriščajo in delajo nezakonito kon-kurenco trgovini. Zato postavljajo trgovci zahtevo radikalni reviziji zadrug.

Ali so te trditve pravilne in zahteva upra-vičena? Popolnoma res je, da je radikalna revizija zadrug potrebna. Za zadrage, ki so organizirane v revizijskih zvezah, revizijsko zveze pa zopet v Glavni zadružni zvezi, se radikalna revizija redno vrši, kakor to za-hteva zadružni zakon. Kdo je torej kriv upra-vičenih pritožb trgovskih listov? S prstom je treba tukaj pokazati na zadrage, ki se v največji meri nahajajo v samem Belgradu in še v bližnji in daljni okolici. Te zadrage se danes borijo proti Glavni zadružni zvezi in proti vsemu zadružništvu, ki je organizirano pod okriljem te zveze, proti sedanjemu za-konu o zadrugah in zlasti proti reviziji, ka-kor jo sedaj izvaja Glavna zadružna zveza nad svojimi zadrugami. Te belgrajske zadr-ge zahtevajo, naj se sistem avtonomne revi-

Delovna disciplina na teh skupnih kmečkih gospodarstvih ali kolhozih je pod vsako ceno. V kolhozu »Vorošilov«, okraj kinjelski, oblast kujbiševska, je 88 kolhoznikov delalo v šestih mesecih samo od 1 do 25 dni, 29 ljudi pa sploh ni šlo na delo. Kolhozniki gredo na delo okrog enajstih dopoldne, a vračajo se okrog petih popoldne! Ponekod tudi ob največjem delu ne gredo na polje! Toda na svojem ne-znatnem koščku zemlje kopljejo od jutra do večeral! Ne pustijo, da bi bila še tako majhna grudica zemlje neobdelana. To je njihovo, a kolhozi niso njihovi. Dobro vedo, da to, kar raste na kolhozu, dobi država. Zato se za kolhoz ne trudijo.

Rusko kmečko gospodarstvo torej propa-da, ker kmet noče delati. Zakaj noče delati? Zato, ker ve, da ne dela na svojem, ampak na tujem. Stara resnica je, da se to, kar je skupnega, zanemarija. Boljševiške teorije o skupnem, državnem gospodarstvu ne morejo izpremeniti tega, kar ima človek položeno v dno svoje narave- pravico do zasebne lastnine.

Kjer se dela naravi sila, pridemo do ne-mogočih stvari. Ruski kmet nam je pričal, da se dela v komunističnem gospodarstvu člo-veški naravi velika sila. Kadar se dela člo-veku sila, mu je zlo; če mu je zlo, mu ni dobro. Komunizem, ki obeta človeštvu raj, prinaša mu pa zlo, je torej velika prevara, velika laž.

zije odpravi in naj se uvede nek nov način revizije, kjer bi najbrž zadrage lahko delale kaj po svoje. V Belgradu obstojita kar dve zvezi takih zadrug in imata v svojem članstvu lepo število zadrug. Toda ko bi se izvedla pri teh zadrugah radikalna revizija, bi se od-krilo, da predstavljajo te zadrage samo pa-pirnatno firmo, ki krije za sabo zasebno špe-kulacijo in resnično zlorabo zadružne oblike.

Našega zadružništva torej nikakor ne za-deva očitek špekulantstva in zlorabljanja za-družne oblike. Vsako posploševanje in sum-ničenje je tukaj krivično in neumestno. Od-ločno je treba zavrniti poskuse, da bi se krivda za napake in prestopke špekulantških zadrug naprtila vsemu zadružništvu in s tem v zvezi postavljala zahteva po obdavljenju vsega zadružništva.

Zahteva po davčni prostosti zadrug je popolnoma utemeljena. V državni zakonodaji mora zmeraj veljati načelo, da se štitijo mali ljudje. Sicer so pa zakonski predpisi glede davčnih ugodnosti tako strogi, da morejo biti teh ugodnosti deležne le zadrage, ki delajo

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Po bojiščih

Na angleško-nemški fronti je treba od preteklega tedna zapisati spet zelo hude in občutne napade nemškega orožja na angleško trgovsko ladjeve. Najhujši dan v letalskih bojih je bil v četrtek, ko so takoj ob nastopu mraka začeli prihajati nemški bombniki nad angleško industrijsko mesto Coventry in so ga takorekoč razdejali. Coventry je bombardiralo vsega skupaj 500 nemških bombnikov, ki so vrgli skupno 590.000 kg razstrelivnih snovi in zažigalnih bomb, ki so cele predele mesta razrušile in zahtevale več tisoč smrtnih žrtev in ranjencev. Tudi angleški napadi na nemška mesta so bili hudi in so se ves teden stopnjevali.

Na angleško-italijanskem bojišču so časopisi javljali srdito letalsko vojskovanje tako nad morjem, kakor nad suho zemljo. V noči od ponedeljka na sredo so po angleških poročilih angleški bombniki s torpedi napadli italijansko vojno luko Taranto, kjer so zadeli tri velike vojne ladje, dve srednji in dve manjši. Italijansko poročilo prizna samo poškodbo ene velike oklopnice. Angleški bombniki so napadli tudi italijanske prevoze iz Italije v Albanijo. Opsežno je bilo angleško bombardiranje italijanskih oporišč v Libiji. Italijanski bombniki pa so pridno vračali in so se udejstvovali nad ladjami v Sredozemskem morju in nad angleškimi postojankami v Egiptu. Na suhem pa so bili srditi boji okrog mesta Galabat na abesinsko-sudanski meji.

Na grško-italijanskem bojišču so bili ves teden boji na suhem in v zraku. Grki so držali postojanke in so na dveh odsekih napredovali. Italijani so pripeljali v Albanijo nove okrepitve in je pričakovati silnejšega sunka. Italijansko letalstvo je silno bombardiralo grška mesta v notranjosti Grčije, a tudi postojanke na fronti. Grško letalstvo, ki mu sedaj pomaga angleško, pa je bombardiralo albanske luke in motilo prevoze. Doseđanji grški odpor je treba pripisati dejstvu, da so Grki pravočasno spravili na fronto zelo močno armado, na katero nasprotnik ni računal.

za občo korist, za pospeševanja blagostanja malih ljudi. S staljša davčne zakonodaje in davčne prakse kakor se izvaja v naši banovini, ni nobenega razloga, da bi se postavljala zahteva o ukinitvi davčnih ugodnosti. Ako bi naši gospodarski krogi prav premo-trill današnje gospodarske in socialne razmere, bi morali priznati, da je za splošnost vendarle velika sreča, da ima mali človek vsaj nekaj opore v svojih zadrugah. Nič ne trdimo preveč, da, če ne bi imeli zadrugištva, bi ga morali zaradi današnjih razmer ustanoviti čeprav z največjimi stroški in žrtvami.

Protizadružni krogi zahtevajo obdavčenje zadrug zaradi enakopravnosti. Toda tu gre vendar za dve bistveno različni stvari. Pridobitno delovanje trgovca, industrijsca in obrtnika je obdavčeno zaradi pridobitnosti. Bistvo zadružne organizacije pa ni pridobitnost. Njeno bistvo je v tem, da opravlja za člane posele, katere bi tudi vsak član zase mogel opraviti, ne da bi mu bilo za to treba plačati kakšen davek. Ali ni n. pr. utemeljeno, da lahko več kmetov skupno prodaja svoje pri-

Strašen napad na Coventry

Nemško vrhovno poveljstvo poroča med drugim:

Ko se je vreme popravilo, so je nemškimi letalskimi silami v noči od 14. na 15. november posrečilo zadati v povračilo za angleške napade na München sovražniku hud udarec s tem, da so napadle v velikem obsegu zelo važne orožarne v Srednji Angliji. Posebno uspešen je bil dolgotrajni napad močnih bojnih oddelkov, ki jim poveljujeta maršala Kesselring in Sperrle, na Coventry, kjer so bile bombardirane številne tovarne motorjev in velike narave v industrijskih podjetjih, kjer izdelujejo letalske dele, kakor tudi cilji, ki so v vojaškem oziru zelo važni. Letalci so jih napadli s bombami težkega in najtežjega kalibra in so bombe povzročile veliko razdejanje. Nenavadno hudi požari so zajeli tudi velika skladišča surovin in so se videli vse do obale Rokavskega preliva. Razen na orožarne je bil izveden napad tudi na veliko rezervno skladišče britanskega letalstva v Miedlandu ter na neko drugo tovarno. Naši letalci so nadaljevali tudi s povračilnimi načrtnimi napadi na London. Drugi cilji so bili važni vojaški objekti v južni in srednji Angliji.

V vroči in soparni noči od četrka na petek so nemška letala izvedla zelo močan napad na Anglijo. Pri tem napadu sta bili zadeti dve bolnišnici in Londonu. Letalsko ministrstvo opisuje ta napad za zelo močnega in pravi, da so se letala morala držati zelo visoko zaradi protiletalske obrambe in da so letala na slepo zmetala zažigalne in razdralne bombe na stanovanjske hiše, trgovine in urade. Povzročile so velike požare, katere pa so gasilci z velikim naporom kmalu pogasili. Zdi se, da ni toliko žrtev kakor preteklo noč. V drugih krajih je bila aktivnost nemških letal manjša in tudi niso povzročila mnogo škode. Ponoči so sestrelili dva bombnika. Včeraj pa je bilo sestreljenih 20 nemških letal, Angleži pa so izgubili dve letali, pilota sta se rešila.

Nemški napad na industrijsko mesto Co-

Uradno poročajo tole:

Preiskovalna komisija, ki je raziskovala primer bombardiranja Bitolje od 5. novembra, je ugotovila, da so bile bombe, ki so padle na Bitolj, vržene iz letal italijanskega zrakoplovstva. O izidu ankete je kraljevska vlada obvestila 12. t. m. italijansko vlado, ter je prosila, da glede tega vprašanja tudi od svoje strani uvede preiskavo. Italijanska vlada je odgovorila dne 16. t. m., da so res nehoče po pomoti italijanska letala bombardirala Bitolj, ter je izrazila obžalovanje zaradi tega dogodka. Istočasno je italijanska vlada dala pristanek glede povračila škode, prizadejane s tem bombardiranjem. Na ta način se bo po zaslugi prijateljskih odnosov, ki obstoje med Jugoslavijo in Italijo, ta incident smatral za poravnani.

ventry je bil doslej najhujši napad, kar so jih Nemci izvedli na Anglijo. Nemška letala so v noči od 14. na 15. november prihajala nad mesto v veliki višini, v predledkih par minut in sicer skupine po 25 letal. Z višino so na slepo metala bombe na mesto in prizadela veliko škodo, zlasti na zasebnih stavbah. Ubitih je bilo čez 1000 civilistov. Mesto je poškodovano tako, da je ni ulice, kjer ne bi bilo podrtih vsaj nekaj hiš.

Napad na Taranto

Dne 12. novembra so angleške vojne ladje in angleški bombniki napadli veliko italijansko vojno luko Taranto. Predsednik angleške vlade Churchill je o tej zadevi obširno poročal v angleškem parlamentu, poudarjajoč, da so v bitki izgubili Italijant šest bojnih ladij, med njim dve največjega obsega. Italijansko uradno poročilo zanika tolikšen poraz in piše o izgubi samo ene italijanske vojne ladje.

Uradno poročajo iz Londona podrobnosti o letalskem napadu na italijansko vojno pristanišče Taranto, kjer so angleška letala potopila več italijanskih vojnih ladij. Noč, ko so Angleži napadli Taranto, je bila brez vetra. Mesec je obseval mesto skozi oblake, ko so angleška letala odletela s torpedi z letalonošilk »Illustrious« in »Eagle«. Napad je bil skrajno tvegan, ker je Taranto zavarovan z baloni in ima zelo močno protiletalsko obrambo. Letala so morala leteti zelo nizko, če so hotela priti do cilja. Kljub vsemu temu so letalci sijajno izvedli svojo nalogo. Letala so zmetala okoli 11 torpedov med italijanske bojne ladje.

Istočasno pa so letalci sprejeli po radiu dva italijanska klica za pomoč, ker so angleške pomorske edinice istočasno z letali napadle italijanske pomorske zveze med Albanijo in Italijo. Angleške edinice so vdrle skozi Otranto in napadle italijanski konvoj štirih ladij, katerega sta spremljala dva rušilca in so bili namenjeni iz Albanije v Italijo. Italijani so bili napadeni nenadno. Angleške bojne ladje so spustile več torpedov proti italijanskim trgovskim ladjam, od katerih je bila ena potopljena, s topovskimi streli pa so poškodovale rušilca, ki nista imela niti časa odgovarjati na angleške strele. Drugi rušilec je zapustil konvoj takoj, ko se je pričela bitka. Letalci so videli od tega konvoja dve ladji že 15 milj od albanske obale v plamenih.

delke s pomočjo zadruga, ne da bi zadruga zadela davčna obveznosti? Davčna prostost je utemeljena že v bistvu zadružne organizacije, ako se ta zadružna organizacija drži zahteve, da poslovanje omejuje le na svoje člane.

Davčna prostost pa ima zlasti v današnjih časih velik socialni pomen, ki ga nihče ne more zanikati. Zadruga je pri nas organizacija nižjih slojev, ki so gospodarsko najbolj prizadeti. Danes, ko toliko govorimo o socialnem vprašanju, ki zadeva najbolj prav nižje sloje, gotovo ni primerno, da se borimo proti zadrugam, ki ščitijo malega človeka in rešujejo s tem socialno zlo.

Na noben način pa ni dovoljeno z napačnim poslovanjem bližiti našega zadrugištva, če se gode kje v Belgradu kakšne zlorabe. Tudi zadrugištvo bi na taki podlagi moglo vprašati gospodarske kroge, ali je v korist narodnemu in gospodarskemu življenju, ali je v korist državi blagajni, če si je pri nas izvoznik živine v nekaj letih ustvaril več milijonsko premoženje na škodo malega živinorejca.

Za trdnost naših kmetij

(Dopis z dežele.)

Nasvet gospodarskega misleca v št. 43 »Domoljub« o obveznem zavarovanju za doto je načelno vsekakor sprejemljiv in priporočljiv, saj se praktično marsikje v družinah že izvaja pri zavarovalnicah, ki niso pri nas doma. Dva razumna in veljavna kmetovalca sta se izrazila: to bi trebalo vpejlati v naši državi, bili bi manjši stroški in možni dobiček bi nam ostal. Ta nasvet je kaj pameten in dokazuje tudi, da zdrava ljudska misel povsod vpoštevava domovino. Sedaj grede vsi prebitki v inozemstvo, ker sami nimamo zavodov, ki bi izključno in koncesionirano poslovali na tem polju. Kljub temu se širi zavarovanje zasebnim putem. Duša naroda torej ni tako nepripravljena, kakor je bilo to pred 30. leti, ko je prišel na pian dr. Krek z znamenitim načrtom o ljudskem zavarovanju, pa ni uspel.

Obvezno zavarovanje otrok za doto bi prisililo k večjemu varčevanju in tudi pogubnemu pijančevanju in zapravljanju bi se s tem postavila zavora. Kmetijski stan mora gospodarsko in kulturno še bolj napredovati, da si bo lažje pomagati v boju za obstanek. Vsak stan ima razen splošne še lastno stanovsko izobrazbo; tako bi moralo imeti tudi kmetijsko ljudstvo, pa ne meščansko, ampak zdravo pristno podeželsko izobrazbo, ki je po naravi enakovredna in enakopravna izobrazbi drugih stanov. Najnovejši čas nam je lozadevno le oznanil veselo vest v odredbi ministra dr. Korošca: »Učni načrt za višje ljudske šole« Srečen čas, ko je bila podpisana! Šadovi tega zakona bodo dozorevali seveda po sposobnosti in volji učnih moči. Tudi naš predmet bo dobil s to šolo plodna tla.

Vsako podjetje je odvisno od svoje uprave, to velja še posebno za nameravano zavarovanje.

Načrt zavarovanja je treba temeljito sestaviti in proučiti od strani strokovnjakov in in kmetijskega ljudstva. Načelno se morajo določiti čim nižja letna vplačila do polnoletnosti otrok. Da bodo mogli zmagovati stroške tudi manj premožni starši ali skrbniki, bi bilo treba za te preskrbeti zaslužek pri javnih delih v bližnji okolici bivanja. Uprava in zavarovanje ne bi smela biti odvisna od davkarje, tudi strogo državna odvisnost se odklanja. Imamo že svoje zavarovalne zavode, kateri bi mogli tudi to prevzeti pod nadzorstvom države in »Kmetijske zborni-

ce«. Državni letni prispevki bi zavarovanje olajševali v veliki meri.

Za trdnost naših kmetij pa čaka tudi zelo važna zadeva in to je odmera dot sploh v zvezi z vžitkarstvom in novi dedni zakon. Prvo — zakoniti deleži in vžitkarstvo je nujnejše ter bi se moralo reševati vzporedno. Mlajšim dota, da se uredi gospodarsko prihodnost, starejšim pa je potreben dosiarter užitek na pridobljenem premoženju, ki prehaja v roke dedičem, za katere so navadno dote in vžitkarstvo veliko breme če ni urejeno vse razumno in razmeram primerno. Zato naj spada to v delokrog oblastnih obveznih naredb. Zavarovanje otrok za doto bi rešilo vsaj večidel prvo, drugo bi pa ostalo še vedno odprta gospodarska rakrana. Dosledno bo treba rešiti obenem oboje; vžitkarstvo sili še bolj, ker si stari ljudje sami nič ne morejo zaslužiti. Tozadevno pa pridejo v poštev oporoke in ženitne pogodbe. Kako se godi zdaj z dotami? V številnih družinah dorastejo otroci kaj hitro, med temi je starostna razlika večkrat prav znatna. Starejši si navadno potom ženitve iščejo prihodnosti. Na roke dobijo ali vsaj obljubi se jim že za reklamo večkrat družinskim premoženjakim razmeram preobilen delež. Preden mlajši dorastejo, se hišne razmere že zelo spremenijo, da se še polovica velikosti prvih deležev dejansko ne more dati.

S prodajo najboljših parcel zemlje ali pa z zadolževanjem se tudi te zadnje hoče zadovoljiti in kaj ostane v takih slučajih dediču? Prazne gospodarske bisage! Za vžitkarstvo se večkrat mnogo obljubuje; ko je treba to spopolniti, pa nastajajo prepiri in tožbe. Neredko je tudi vžitek previsoko odmerjen in to je hujše, posebno v slučajih, kjer ostanejo vdova. Dota in užitek se določata zasebno ustmeno ali pismeno, za kar je pa težko najti med prostim ljudstvom sposobnih ljudi. Pri predaji premoženja se to vrši vedno pri javnih pooblaščenih funkcionarjih ali na sodnijah. Dogodi se pa tole: funkcionar sestavi oporoko ali ženitvanjsko pogodbo, podpišejo pa, če stranka nima svojih prič kar pisarniški uslužbenci ali neke poljubne druge osebe ki ne poznajo strank, gotovo pa ne njihovih družinskih premoženjskih razmer.

Taki spisi so dostikrat tako nejasno in lahkomišljeno sestavljeni, da dajejo veliko prilik za pravdanje. Če sodnija zahteva pojasnila, ji nikdo ne more zadovoljiti — in sodnija proglasi oporoke za neveljavne. Temu sledi uradna cenitev premoženja na licu mesta in otroci postanejo vsi enaki dediči. Koliko zamude časa in stroškov nastane, katere nobeden ne povrne; oporočitelj pa je pošteno plačal funkcionarja, zato da mu je tako škodo naredil in s tem morda uničil kmetijo. To so gospodarski zločini funkcionarjev na premoženju našega kmeta, ki bi se morali od višje sodne oblasti kaznovati. Če obleka ali obutev nista prav narejena, jo naročitelj pusti obrtniku, v omenjenih primerih pa kmet ne dobi od nikoder povrnjene škode. Dokaze imamo v rokah, da se to godi tudi v današnjih časih.

Z ozirom na take razmere pripominjamo: V vsaki občini naj se ustanovi »Skrbniški svet« za družine, mladoletne in sla-

Zoboboljšahko odsirani VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja pri glavobolu, po preveč zavžitem alkoholu, pri bolečinah ran in bolešini menstruaciji.

Zavitki x 2 tabletama in x 10 ter 20 tabletami se dobe v vseh lekarnah.

VERAMON

Oglas reg. pod B. Br. 31826 od 5. XI. 1938.

boumne iz najboljših mož, ki morajo biti tudi občinski cenilci, vsi uradno zapriseženi. Število članov Skrbniškega sveta bi se ravnalo po obseznosti občine; priporočljivo bi bilo za vsako večjo vas po en mož. Skrbniški svet bi bil merodajen za odmero dot in prispevkov dedičev-užitkarjev. Tudi edino veljavne priče bi bili ti splošno pri oporokah doma, na sodnijah in pri drugih javnih funkcionarjih, razen izjemnih primerov; pisarji v uradih morajo biti le priče podpisov. Vse to velja tudi za ženitne pogodbe in za užitkarstvo — obvezno. Uradni, kjer se sestavljajo tozadevne listine in spisi, bi se morali posvetovati s skrbniškimi svetovalci in se držati njihovih sklepov, če se le ti ne protivijo obstoječim zakonom; oporočiteljem pa naj se očetovsko naprej razloži, kako daleč sega njihova oblast.

Skrbniški sveti bi tudi kar sami predlagali sodnijski zaščitni oblasti slaboumne, zapravljuje gospodarje in pijance prej kot zadolže svoje posestvo ali začnejo razprodajo svojega premoženja. Domači se navadno sramujejo to narediti, ali se bojijo vzeti pravico gospodarstva očetu, ko je prepozno, pa obžaluje. Osebna svoboda bi bila na ta način res omejena, pa le na korist dotičnih družin. Torej obveznost tu, kakor pri zavarovanju dot za otroke. Država pa naj poskrbi, da nastavi po uradih izkušene, starejše uradnike, ki bodo očetje ljudstvu, ne diktatorji.

Delovanje Skrbniških svetov naj ima obvezno veljavo tudi za vso preteklost za tiste stranke, ki bi to zahtevale. Skrb za pravične dedovinske deleže in užitkarstvo je velika socialna, gospodarska potreba. Zato so poklicani na tozadevno sodelovanje nemudoma vsi občinski odbori, županska zveza, Kmetijska zbornica in vsi Slovenci, ki zavzemajo odlična mesta v upravi države.

Drobne o vojni

Kanada more Anglijo prehraniti z zalogami žita in slanine skozi tri leta.

General de Gaulle, prijatelj Angležev, je zasedel s svojimi četami mesto Libreville v francosko-afriški pokrajini Gabon.

Na Atlantskem oceanu je neka nemška vojna ladja v zadnjem času spet potopila več angleških trgovskih ladij.

Zdaj je borba med diktaturami in demokracijami na višku, je izjavil v svojem prvem povolitvenem govoru ameriški predsednik Roosevelt.

Japonske čete se se umaknile za reko Jangjang; izpraznile so tudi glavno mesto pokrajine Husangsi.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o **Duhovniške vesti.** Prezentiran je bil na župnijo Sv. Trojica v Tržišču g. Janez Jenko, župni upravitelj v Planini pri Crnomlju. Imenovani so bili: g. Franc Kek, kanonik kolegialnega kapitlja v Novem mestu, za profesorja verouka na drž. realni gimnaziji v Novem mestu; g. Karel Matkovič, kaplan v Trzinovem, za profesorja verouka na drž. klasični gimnaziji v Ljubljani; g. Franc Fric, kaplan na Šaborju, za suplenta klasičnih jezikov na škof. klasični gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano; g. Anton Rovtar, župnik v Molniku, za soupravitelja župnije v Spitaliču. Konkurni izpit so dovršili: g. Viktor Perko, kaplan v Smarjeti pri Novem mestu; g. Jožef Pokorn, kaplan v Leskovecu pri Keškem; g. Filip Zakelj, prefekt v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano. Upokojena sta bila: msgr. dr. Ciril Ažman, profesor verouka na drž. realni gimnaziji v Novem mestu, in Vaclav Filer, župnik v Dolih pri Litiji.

o **Svoj šesdeseti god je praznoval** te dni msgr. Stanko Premrl, redni profesor Slovenske glasbene akademije v Ljubljani. Na mnogota let!

o **35 letnice službovanja na isti šoli** je obhajal te dni v Andrejcih v Prekmurju šolski upravitelj g. Edmund Ratkal. Celih 35 let že poučuje na šoli v Andrejcih in je tudi s svojim izvensolskim delom mnogo koristil ljudstvu, ki ga spoštuje in ceni kot šolnika in javnega delavca. Se mnogo žilih in zdravih let!

DOMAČE NOVICE

d **Minister dr. Krek** je 16. novembra prišel v Ljubljano. Takoj po prihodu vlaka je odšel v prostore Zveze združenih delavcev, kjer je bil v daljšem razgovoru s tajnikom ZZD g. Križmanom. Dopoldne in popoldne je obiskal tudi tajništvo stranke, kjer je imel daljši pogovor z ministrom in senatorjem dr. Kulovcem. Sprejel je tudi več strank. Ob 6 zvečer se je g. minister dr. Krek udeležil širše seje upravnega odbora Zveze slovenskih obrtnikov, kjer so bili navzočni zastopniki te zveze iz vse Slovenije. Gospodu ministru so zastopniki obrtnikov izrazili želje in potrebe slovenskega obrtništva in mu obrazložili njihovo stanje. Minister dr. Krek jim je zagotovil, da bo podprl njihove zahteve. — Izborni uspel politični sestanek je imel minister dr. Krek tudi v Kamniku.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI v Ljubljani.**

d **Dosedanje delo ni rodilo sadu.** Splitški »Hrvatski glasnik« objavlja v svoji številki z dne 12. novembra uvodnik, v katerem obravnava vprašanje prehrane prebivalstva v Dalmaciji. Med drugim piše: »Pomanjkanje krušne moke je samo dokaz nesposobnosti ustanov, ki imajo dolžnost, da skrbje za nabavo in razdelitev krušne hrane.

Poznamo ljudi, ki delajo pri tem težkem delu, poznamo njihovo dobro voljo, požrtvovalnost in nesebičnost, toda to nas ne more ovirati, da ne bi odkrito rekli, da njihovo dosedanje delo ni rodilo dobrih sadov, to je tistih sadov, ki so jih pričakovali oni sami, ljudstvo zahteva, potrebuje in pričakuje.

d **Člani uprave Glavne zadrzne zveze** so imeli pri prosvetnem ministru in predsedniku Zveze dr. Korošcu svojo sejo in se pogovarjali o najbolj perečih vprašanih združništva. Prihodnji teden pa bo celotna seja Glavne zadrzne zveze v Belgradu. Posebna delgacija vseh združnih organizacij pa je pod vodstvom podpredsednika Glavne zadrzne zveze Gjorgjeviča obiskala trgovinskega ministra dr. Andresa in predložila zahtevo, naj bi zadrzne organizacije še naprej sodelovale pri izvozu naše živine v tujino.

d **Kadar potujete v Ljubljano,** oglasite se pri stari ženi T. Čuden, nasproti frančiškanske cerkve, kjer dobite dobre budilke, stenske ure, lepo zlatino, žepne in zapestne ure.

d **Novo kovance z luknjo dobimo.** Nove petindvajsetpanske kovance je začela Narodna banka dajati v promet 21. novembra, obenem pa bo začela umikati iz prometa stare kovance, ki bodo izgubili popolno veljavo 21. maja prihodnje leto. Novi kovanci po 25 par bodo imeli v premeru 2 cm in bodo 25 gr težki. V sredini bodo imeli luknjo v premeru 4 milimetre. Rob kovancev bo gladek. Izkovani so iz mešanice bakra in aluminijeve brone.

d **Cene koruzi.** Ze večkrat smo pisali, da se merodajni faktorji pečajo z mislijo po-

seči tudi na tržišče koruze in določiti maksimalno ceno za koruzo. Po vesteh iz Belgrada prevladuje pri merodajnih krogih mnenje, da naj bo cena koruze 250 din za 100 kg in sicer stoodstotno suhe koruze. Oglasili pa so se še drugi, ki opozarjajo, da je v primeri s pšenico ta cena odločno previsoka, kajti cena pšenice je z dodatkom vred 300 din za 100 kg. Pri tem je treba upoštevati, da je bila letina pšenice zelo slaba, dotim je nasprotno letina koruze izredno velika. Od cene koruze pa so v največji meri odvisne tudi cene živine, ki so zaradi visoke cene koruze tudi narasle. Zato piše agencija »Jugoslovanski kurir«, da naj bi bila cena suvi koruzi določena na 200 din za 100 kg, kar bi bila najpravičnejša cena. Toda danes je cena koruzi že zopet okoli 270 dinarjev za umetno sušeno blago in je vprašanje, kako se bo dalo to izvesti. Pri pšenici smo videli, da so producenti uspeli s svojimi cenami, ki so bile daleč pred uradnimi cenami in bo s težavo tudi pri koruzi uveljavljen isti način. Je pa vsekako dejstvo, da se morajo upoštevati tudi interesi pasivnih krajev v naši državi, ki žive od koruze, ne od pšenice in bi jih visoka cena koruze še drugače zelo prizadela kot visoka cena pšenice.

d **Pri zaprtja ali pri motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josefe vode«.

d **Kaj je s uvozom riža?** Nedavno smo poročali, da bomo uvozili iz Italije večje količine riža. Sedaj so o razdelitvi tega riža že izdelani dokončni predlogi na osnovi sklepov Zveze luščilnic riža. Gre pa še za ceno riža. Tudi o ceni so se merodajni faktorji sporazumeli, vendar so težave v tem, da je naš domači, južnosrbijanski riž dražji kot uvoženi. Cena riža pa naj bi bila v vsej državi enaka. Našli so tudi za to lahko stvar pa je sedaj pri banski upravi v Zagrebu, ki

Se en glas o kmetskih dolgovich

V glasilu slovenskih trgovcev piše trgovec z dežele tudi sledeče:

Srce se mi krči, ko berem o ukrepih, ki jih priporoča »Jugoslovanski kurir« proti vsem onim kmetom - dolžnikom, ki nočejo, oziroma ne morejo odplačevati svojih dolgov. Vam seveda ničesar ne očitam, saj vem, da vaš list tega trdega načina ne zagovarja. Kako pa je dostikrat v resnici s slovenskim kmetom-dolžnikom, naj navedem naslednjo resnično zgodbo, ki zgovorno slika njegov položaj.

V notraniskem delu naše lepe domovine živi kmet. Ta človek je eden tistih naših mož, ki je moral po svetu, ker je bilo doma premalo kruha. Saj veste, naša prelepa zemlja premalo rodi, da bi mogla nasiti to veliko slovensko družino. Baš zato je ta človek že mlad zapustil svoj dom, ženo in otroke, ter odšel v Ameriko. Tam je garal, pri tem pa štedil, samo da je pošiljal prihranke domov. Trud res ni bil zaman! Ko pa se je izčrpan in postaran vrnil iz tujine, je spoznal, da ga šele zdaj čakajo največje naloge. Kmetija je bila zapuščena, ker njegova bolna žena — ki je medtem tudi umrla — sama ni zmogla vseh del, saj je imela kopicu majhnih otrok poleg sebe. Poln optimizma se je oprijel velikega dela. Hišo in gospodarsko poslopje je prezidal in uredil, kupil je par volov in dve kravi, zredil je nekaj prašičev in izpopolnil je pri kmetijstvu potrebno orodje. Vse to je zahte-

valo mnogo denarja. Imel je sicer nezadolženo posestvo z vsem, kar spada zraven. Ker pa je vse prihranke, ki jih je poslal iz Amerike, porabil in je še manjkalo nekaj denarja, je najel posojilo pri posojilnici v Ljubljani.

Zivljenje je teklo dokaj zadovoljno naprej in nestrpano je čakala ta družina dobri letine. — Pa je ni bilo! Letine so bile skoraj zaporedoma slabe, pogoste ujme so uničevale kmetijo, ki je propadala od leta do leta. Poleg nesreč pri živini, je prišlo še gorje nad družino. Od strele, ki je udarila v hišo, je bil zadet tudi najmlajši sin, ki je od prestanege strahu neozdravljivo zbolel. Ta je edini otrok še doma, vsi drugi pa so se s trebihom za kruhom porazgubili po svetu...

Kmetija propada — obrsti pa z vsakim letom naraščajo. Kmet prosi usmiljenja, davčno upravo, ki izterjava v imenu Priv. agrarne banke, pa rubi in neusmiljeno grozi s prodajo edine kravice, ki je še ostala v hlevu in daje mleka trem ljudem, ki so končno ljudje in morajo živeti.

Zato: Ne za vse kmete enaka meral! Po mojem skromnem mnenju bi se moralo z vsakim kmetom - dolžnikom, zlasti pa pri nas v Sloveniji, ki ne živimo v Banatu, kjer dobi kmet iz zemlje z malo truda in trpljenja nepregledne zaklade in bogastva, postopati osebnostno in pa po načelu: veliki kmet naj reši malega kmeta, vsi drugi pa pomagajmo!

Posvetimo se duhovni vzgoji

Zivimo v časih, ko se povzdiguje telesna moč, telesna urnost, gibčnost in spretnost, duhovne dobrine pa ne veljajo nič ali pa vsaj skoro nič. Kakor je pel že Prešeren: Modrost, pravičnost, učenost, devica brez dot žalovati videl sem samice. Glavno besedo imajo danes med svetom »rekordic« te ali one sorte. Rekordji v brezanju, v pretepanju, v tekanju, v skakanju, v plavanju... Nič ne oprekamo k zdravju telesa, ali na račun moči, zdravja in spretnosti zanemarjati duševno gibčnost, duševne lastnosti, to je pa neodpustljiva napaka današnjih dni, ki se bo prej ali slej gotovo maščevala nad našim in nad drugimi narodi. Zato naj bi vsaj naše družine prevzele nase večjo skrb za duševno vzgojo, za vzgojo k pobožnosti, k poštenosti, k poirtvovalnosti in k drugim duševnim plemenitostim. Naj bi naše družine v tem oziru prehitile tok časa, ki zanemarlja dušo in vodi k podivjanosti. Zlasti naj bi poživljale naše hiše napredek ljube skromnosti in zadovoljnosti v malem, zatirale pa živinsko uživanje in pepivanje, divjaške pretepanje in ponečevanje...

predmet preučuje in je zaradi tega pričakovati kmalu dokončnih odlokov o ceni riža pri nas.

d Glede na velike draginje in pomanjkanje je škofijski ordinariat v Ljubljani toplo priporočil zadevno prošnjo Društva organizistov v ljubljanski škofiji. Kjer je količkar mogoče, naj bi pristojna oblast prispevala z izredno podporo v denarju ali v naravi, posebno tistim organizistom, ki imajo večjo družino.

d Plače se zvišali tramvajskim nameščencem v Zagrebu. Zato so se tam podražili tudi vozni listki.

d Tuja letala metala bombe na naše Kičeve. Dne 17. novembra okoli 4 zjutraj so tuja letala letela nad Bitoljem in Kičevom, zaradi žive akcije naše protiletalske obrambe in naših lovskih letal, ki so takoj vzletela, so tuja letala mogla odvreči bombe samo v okolici Kičeva, nedaleč od dveh bližnjih vasi, nakar so se hitro umaknili in zapustili naše zračno področje. Človeških žrtev ni bilo ter je škoda samo stvarnega značaja.

d Za bitoljske nesrečnike zbirajo darove v vsej državi. V Srbiji prirejajo v šolah zbirke, ki so imele že lep uspeh. Tudi vse srb-

Merodajnim v nujno upoštevanje

Narod mora propasti, če nima otrok. Te besede je napisal v »Seljačkem domu« načelnik socialnega oddelka banske uprave v Zagrebu dr. Rasuhin, ki obravnava vprašanje rojstev na Hrvatskem. V številkah je navedel, kako nekateri okraji na Hrvatskem zaradi pomanjkanja rojstev izumirajo. Med 100 okraji na Hrvatskem je 6 takih, kjer Hrvati izumirajo. Dalje je 17 takih, kjer si smrt in življenje držita že ravnotežje, medtem ko se drugi okraji še drže, zlasti v Bosni in Liku, torej v najbolj revnih krajih. Najbolj revni kraji imajo največ rojstev, bogati pa izumirajo. Dr. Rasuhin pravi v članku med drugim: »Vsi okraji, kjer se rodi na 1000 pre-

ške organizacije na Hrvatskem so se odzvale klicu svojega ljudstva in začele zbirati prispevke. Belgrajska »Politika« je v dobrem tednu zbrala skoraj poldrug milijon dinarjev.

d Obvezno mešanje krušne moke s koruz. Na pristojnem mestu v Belgradu se nujno razpravlja vprašanje obveznega mešanja krušne moke s koruzno. Prisilni odkup pšenice namreč ni dal onih uspehov, kakor se je pričakovalo, potrošnja pa je bila večja, kakor se je mislilo. Prvotno se je nameravalo, da se uvede prisilno mešanje krušne moke s koruzno šele v začetku prihodnjega leta. Sedaj pa da se je pokazala potreba, da se to vprašanje reši takoj. Verjetno je, da bodo že v nekaj tednih izdani v tem smislu potrebni ukrepi.

d Stalno potniške in tovarne zvezo med jugoslovanskimi in italijanskimi pristanišči je po dolgem času obnovila italijanska paroplovna družba »Fiumana« z Reke.

d Pomembna zmaga. Te dni so bile volitve v Društvo slušateljev juridične fakultete v Ljubljani. Lista slovenskih katoliških akademikov je dobila 168, liberalcev 70, socialisti pa 38 glasov. Le tako naprej!

d 5000 vagonov soli bo dobila Jugoslavija iz Madžarske. Plačali bomo sol deloma s kozjimi kožami, taninom in sladkorno peso.

d 900 učiteljev bi še potrebovala banovina Hrvatska, da bi vse ljudske šole dobile svoje učitelje in bi mogel šolski pouk nemoteno potekati.

d Umestna kritika. Zveza luščilnic je pred dnevi izdelala ključ za razdelitev riža, ki ga bomo dobili iz Italije v štirih partijah. Ni pa še bilo rešeno vprašanje zasluzka luščilnic oziroma cene riža. Določeno je bilo samo to, da bo morala biti cena riža v vsej državi ista. Te dni je bilo v Belgradu več konferenc zaradi višine cene, ki bi se določila za riž. Vprašanje je postalo posebno težavno, ker se je izkazalo, da bo domači riž iz Južne Srbije dražji kakor pa uvoženi riž

bivalcev na leto manj ko 21 otrok, izumirajo. Tam bodo domačini izginili. Okraji, ki imajo na 1000 prebivalcev na leto 21 do 28 otrok, se drže še na površju. Šele tista, ki rode na 1000 prebivalcev letno več ko 27 otrok, se pomlajajo... Narod more propasti le, če nima otrok. Narod je lahko politično zaslužjen, gospodarsko izkoriščen, moralno zapeljan, pa ne bo propadel, dokler ima dovolj otrok, da se obdrži. V skrbeh moramo biti za nekatere okraje, kjer imajo družine premalo otrok. Tukaj bo naša hrvatska beseda vsekakor zamla, če ne bomo tja preselili naroda iz drugih krajev, kjer je dovolj otrok... — Veljavno tudi za Slovenijo!

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“ jev križ, ki ga mora imeti. Na namreč Aspirina brez „Bayer“ jevega križa.

Tablettenfabrik Dr. Bayer AG, Elberfeld

iz Italije. Kakor poročajo iz Belgrada, pa je bilo sedaj tudi to vprašanje rešeno. Doseči pa se mora za to rešitev še pristanelek banske uprave v Zagrebu, nakar bo takoj objavljena cena riža. Lepo je, da se skrbi za dober zaslužek domačih gojiteljev riža, vendar pa mislimo, da le ni prav, če je domači riž dražji ko tuji, ker bo to prav gotovo imelo za posledico da se bo tudi tuji riž podražil. Naj se pomaga gojiteljem riža na kak drug način, ne sme pa se zaradi tega podražiti riž, ki spada danes med osnovna živila. Treba vendar enkrat začeti s pocenjevanjem življenja, ne pa še umetno dvigati že itak visoke cene.

d Piaz kamenja in zemlje se je odtrgal med Trbovljami in Hrastnikom, ča je bil promet ustavljen za 12 ur.

d 12.000 vagonov tobaka je pridelala letoš banovina Hrvatska.

d Za 25% so podražili premog hrvatski premogovniki.

d Sladkorja bo menda dovolj. Sladkorne tovarne v Jugoslaviji delajo s polno paro. Letošnja letina sladkorne pese je dala 80.000 vagonov. Povprečni donos od hektarja je znašal 190 metrskih stotov. Delo v sladkornih tovarnah se je začelo 20. septembra in bo 15. decembra končano, v nekaterih tovarnah tudi prej. Vse tovarne sladkorja bodo izdelale 10.000 vagonov sladkorja, kar je sicer zadosti do prihodnje proizvodnje, ne bo se pa mogla napraviti nobena zaloga, kakor se je nameravalo. Prihodnje leto se bo površina s sladkorno peso posejane zemlje skušala povečati vsaj na 50.000 do 55.000 ha, da se bo mogla doseči rezerva sladkorja, ki je za vsak primer potrebna.

d Draginjske doklade naj bodo spreščene davkov. Pripravlja se uredba o določevanju posebnih draginjskih doklad za zasebne nameščence. Pri tej priliki pa bi bilo treba poskrbeti, da bo to zvišanje prejemkov v korist samo zasebnim nameščencem, da bodo ti od zvišanih prejemkov tudi nekaj imeli.

RAZGLED PO SVETU

ANGLIJA

s Razo. Predsednik angleške vlade Churchill je imel ob vstoličenju novega londonskega župana govor v katerem je dejal, da vojna moč Anglije narašča. Anglija bo nadaljevala vojno do zmage in se bori za stvar vseh držav, ki so jih zasedli Nemci: za Avstrijo, CSR, Poljsko, Norveško, Holandijo, Belgijo, Francijo in za junaško Grčijo. Vojni cilj Anglije je osvoboditev vseh narodov v Evropi bratstvo, napredek in mir.

AMERIKA

s Drobil. Ker je republikanski kandidat Willkie očital Rooseveltu, da dovoljuje izvoz vojnih produkcijskih sredstev Sovjetski Rusiji, ta pa, da dobavlja nato ta material Nemčiji, je na vprašanje novinarjev izjavil državni tajnik Hull, da ni pričakovati, da bi vlada natančno preiskala vsako krpno pogodbo in ugotovila, za kaj se bo dotično blago uporabljalo. Sicer pa opozarja, da je treba pustiti Rusiji kot prijateljski državi dostop na ameriški trg. — Protikandidat Willkie je pozval v svojem prvem govoru po radiu po predsedniških volitvah vse svoje volivce, da podpirajo notranji in zunanji program predsednika Roosevelta, ki je sedaj tudi njegov in vseh njegovih volivcev predsednik. — O učinku, ki ga je na jugoslovansko javnost imelo

Ameriški mornariški minister Knox je izjavil, da bo ameriška vojna mornarica dobila že v letu 1941. 26 novih bojnih ladij, med njimi dve veliki oklopnici in eno matično ladjo za letala.

ITALIJA

s Nova prizadevanja za sklenitev mira. Iz krogov, blizu Vatikana, so se te dni slišale novice, ki pa seveda niso bile uradno potrjene, da so v teku nova prizadevanja za mir med državami Nemčijo, Italijo in Veliko Britanijo. Po teh vesteh je visoka politična osebnost iz Združenih držav izrazila zastopniku Vatikana željo, da bi Vatikan skušal proučiti možnosti za nov poskus glede sklenitve miru med Veliko Britanijo ter Italijo in Nemčijo. Združene države bi rade vedele, če bi državi osi privolili v tak poskus in če bi se v Veliki Britaniji ustvarilo ugodnejše ozračje, ki bi upravičevalo upanje, da bo poskus res tudi uspel. Vatikan bi bil v tem primeru samo tolmač te ameriške težnje, brez kakršnekoli obveznosti od svoje strani. Vatikan bi to željo sporočil in podpril pri italijanski vladi, ker sodijo, da bi nato Italija sama dalje tolmačila ameriške težnje pri nemški vladi. Takšne ameriške težnje politične osebnosti v vatikanskih krogih spravljajo v zvezo z nekimi pogajanjmi med Veliko Britanijo in Združenimi državami po zopetni Rooseveltovi izvolitvi za predsednika. V četrtek, 14. l. m. je sv. oče Pij XII. sprejel v avdijenco papeškega nuncija pri italijanski vladi, Francesca Borgonzinija-Duco, s katerim je imel daljši razgovor. Diplomatski krogi so sprejeli ta obisk z veliko pozornostjo, zakaj po njem so se razširili glasovi, da bi tudi Italija želela s posredovanjem papeža skleniti mir.

DROBNE

V čin letalskega polkovnika je bil povišan ital. zunanji minister prof. Ciano. Anglijo so začeli zapuščati japonski državljani, menda prostovoljno.

Zunanja ministra nemški Ribbentrop in italijanski Ciano ter nemški poslanik v turški Ankari v. Papen so se sešli v nekem gradiču v Sumavi.

Nemško trgovsko zastopstvo v Solunu si prizadeva, da bi odposlalo v Nemčijo velike zaloge tobaka, kupljene za Nemčijo v Grčiji.

Svoje delo so začeli nemški vojaški inštruktorji v Romuniji.

Že do Božiča bo Amerika poslala Angliji 40 stotečih trdnjav, potem pa še čez 100.

Truple pokojnega angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina so upepelili v sožigalnici londonskega pokopališča.

Črna kuga je začela razsajati na Kitajskem.

Vrhovni poveljnik nemške vojske general Keitel in italijanski maršal Badoglio sta se sešla na Brennerju.

Hranilne vloge v Nemčiji so na dan varčevanja dosegle 25 milijard mark.

Grška poročila s fronte zadnje dni niso več tako prepričljiva, kakor v prejšnjih dneh, pišejo italijanski listi.

Vedno večje sile ameriške vojne mornarice se zbirajo pred francoskimi otoki Martinique ter Guadelupe.

Sovjetska Rusija je pripravljena dati na razpolago svoje ladje za jugoslovanske nabave.

Za 40 milijonov funtov živil je naročila Anglija v Argentini.

Cene za krompir in mesne preisvode je določila francoska vlada v Vichyju.

Redni železniški promet med Bolgarijo in Turčijo skozi grško ozemlje je znova obnovljen.

Vsi grški komunisti bodo podpirali grške vlade v boju proti Italiji, je izjavil tajnik grške komunistične stranke Zahariadis. Starostne debe za letalske preslovoljce so pomaknili v Angliji od 28. do 31. leta.

Italijani zanikajo angleško poročilo, da bi bilo potopljenih 21 italijanskih podmornic.

Da bi se povečala proizvodnja surevega mesa, je švedska vlada zaplenila vse zaloge sira.

Bivši abesinski cesar Haile Selasije je v Sudanu, kjer se hoče postaviti na čelo abesinske borbe proti Italiji.

Španska vlada je poklicala pod orožje letnike 1908 do 1907.

Zaradi nemških letalskih napadov je doslej prenehalo delo v eni četrtini odstotka angleške vojne industrije, je izjavil obrambni minister.

Med finski in sovjetskimi zastopstvom so se začela pogajanja za določitev nove meje med obema državama.

Madžarski listi pišejo, da bo Hitler obiškal Stalina v Moskvi.

Zadnji vlak z nemškimi izseljenci iz Besarabije je že odšel iz Jugoslavije; v kratkem pridejo na vrsto nemški izseljenci iz Dobruđa (15.000).

Uvoz večine švicarskih listov je italijanska vlada prepovedala.

Tudi švicarska vlada je odredila, da se sme prodajati kruh šele 48 ur po peki.

Okoli 10.000 človeških žrtev je zahteval potres v Romuniji.

Nemška križarka je potopila angleško pomorno ladjo „Jervis Bay“.

Za milijon dolarjev ameriških daril je pripeljala neka ameriška ladja v finsko pristanišče Petsamo.

Po napovedi italijanskega učenjaka Bendantija je bil potres v Romuniji šele uvod cele vrste potresov, ki bodo v kratkem.

Japonsko križarko in prevozno ladjo so potopili Kitajci v pokrajini Anhvej.

Mussolini je te dni izjavil, da bo Grčija premagana, če ne v dveh, pa v dvanajstih mesecih.

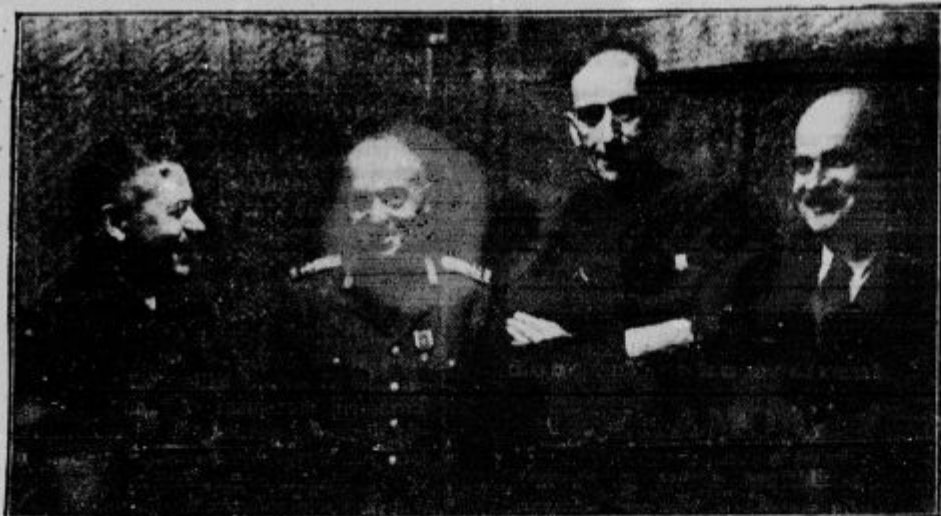
Španski Suher in italijanski Ciano sta se 17. nov. sešla s Hitlerjem na Berghofu pri Salzburgu. Sodelovanje na Sredozemskem morju!

Bomba je ubila na grško-albanski fronti albanskega pravosodnega ministra Džafer Ibila.

Najmanjši restavrant na svetu se nahaja na 10 East Broadway, Butte, Mont., v Ameriki seveda. Dolžina lokala znaša samo 18 čevljev, širina pa 3 in pol čevlja. Stirim gostom se lahko naenkrat strče; v 8 urah pa 100.

Republika San Marino je napovedala Angliji vojno. San Marino je samostojna država sredi Italije. Ima 14 tisoč prebivalcev. V svetovni vojni se je bojevala proti Nemčiji. Poslala je na fronto ob Soči 950 vojakov in 39 krasno oblečenih oficirjev. En moč je na fronti padel. Od takrat je bila republika stalno v vojnem stanju z Nemčijo do nedavna, ko je spremenila smer svoje zunanje politike in napovedala Angliji vojno. Posledice tega koraka za Anglijo bo težko predvideti. Slika predstavlja grad San Marino, kjer je sedež republikanske vlade.

Vodja Romunije, general Antonescu, je pretekli teden obiskal vodjo Italije, Mussolinija. Potoval je skozi Ljubljano. Na sliki stoje od desne proti levi: poslanik Cadere, zunanji minister Sturdza, general Antonescu, ban dr. M. Natlačen.

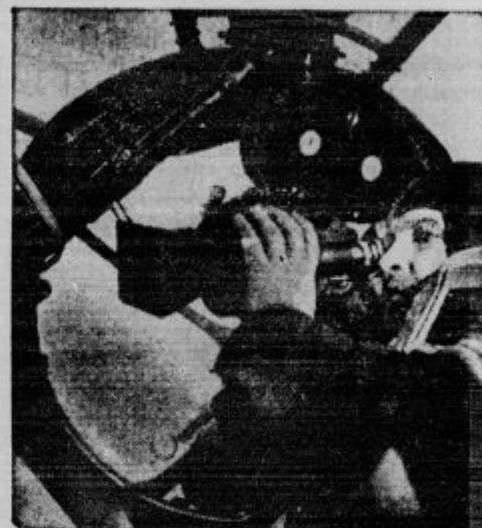
Pretekli teden je prišel v Berlin boljševiški komisar za zunanje zadeve Molotov ter se v Berlinu sestal z vodilnimi nemškimi državniki. Kaj so tam sklepali, je težko vedeti. Pri kosilu, ki ga je Molotov priredil na čast nemškim veljakom, so brneli nad palačo angleški bombniki ter motili prisrčno razpoloženje.

Angleški kralj Jurij nadzira škotske čete. Škotska je severni del angleškega otoka. Škoti slovijo po svoji pogumnosti in železni vztrajnosti.

Takole izgleda ladja, če se razbije ob skalnati obali. Ta ladja je zašla v gosto meglo, zgubila smer in se razbila na francoski obali.

Vojni fotograf snima letalski boj z letala. Preveč varen ta poklic gotovo ni.

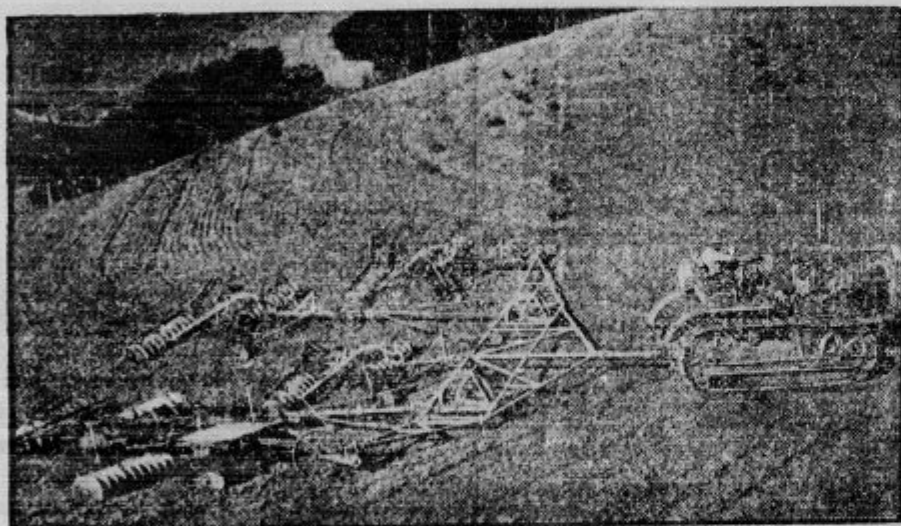
Konec zmrzovanja! V noge nas ne bo več zeblo. Na sliki vidimo električno ogrevalno ploščo, ki nam blagodejno greje podplate.

Poleg vseučiliške knjižnice v Londonu je padla 1200 funtov težka bomba in se zarila 20 čevljev globoko, eksplodirala pa ni. Nato so jo z vso previdnostjo

odkopali. Prva slika nam kaže odkopavanje bombe, druga pa bombo, ko so jo že izvlekli iz zemlje.

Kako obdelujejo polja v Ameriki. Amerikanski kmetje uporabljajo pri svojem delu velike stroje, brez katerih bi težko kaj naredili.

Novi predsednik republike Panama, Arnulfo Arias. Star je šele 39 let in je tako dozdaj najmlajši predsednik v Panami.

Neko ameriško žensko društvo je naredilo slomnatega moža, ki naj bi predstavljal senatorja Pepperja, ter ga obesilo na vejo. S tem so hotele pokazati, kako so pri njih malo priljubljeni tisti politični veljaki, ki se zavzemajo za to, da bi šle Združene države v vojno. In eden takšnih mož je tudi Pepper. Če bodo pa takšne njihove manifestacije spričo ponovne Rooseveltove izvolitve kaj zalegle, pa je drugo vprašanje. Najbrž pa ženske ne bodo poklicane reševati.

Japonski častnik daje po zvočniku vojakom povelje.

PODOMOVINI

Gozdni delavci, zavarujte se!

Pri nas niso vsi gozdni delavci zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. To ni v skladu z določili zakona o zavarovanju delavcev. S tem se povzroča velika škoda nezavarovanemu gozdnemu delavstvu in vsemu našemu gospodarstvu.

Po določilih zakona o zavarovanju delavcev morajo biti zavarovani vsi gozdni delavci, pa naj opravljajo kakršno koli delo (žaganje, sekanje, tesanje, spravljanje lesa itd.), ki dajejo svojo delovno moč v najem na podlagi delovnega razmerja, to je, da so zaposleni zaradi zaslužka.

Iz obveznosti zavarovanja so izvzeti samo poljedelski delavci (dinarji, blapci), ki opravijo samo tu in tam kako delo v gozdu in je ves les, ki so ga pripravili, namenjen izključno le za porabo v kmečkem gospodarstvu in ne za prodajo. Cim pa je les namenjen prodaji, nastopi zavarovalna obveznost. Zavarovanju so torej zavezani tudi poljedelski delavci (dinarji in blapci), ki so v službi pri kmetih, ki sekajo les tudi za prodajo in zlasti še, ako sekajo les za lesnega trgovca.

Vsi delodajalci, torej tudi lesni trgovci in pa gozdni posestniki so dolžni prijaviti Okrožnemu uradu vse svoje delavce, ki so zaposleni v gozdovih in sploh v lesni produkciji. Delodajalec je osebno odgovoren za vso škodo, ki nastane nezavarovanemu delavcu ob obolenju, ob obratni nesreči ter v primeru delavčeve onemoglosti in starosti. Pri zavarovanih delavcih prevzame vso to odgovornost Okrožni urad za zavarovanje delavcev in je torej delodajalec rešen vseh skrbi in pa oproščen težkih bremen, ki ga utegnejo zadeti.

Vse gozdne delavce opozarjamo na velik pomen zavarovanja. Pravočasno naj poskrbe, da bodo prijavljeni Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. V letih starosti in onemoglosti bodo ostali nezavarovani delavci brez podpore in rent. V primeru smrti pa bodo tudi njih družine ostale brez podpore in rent, ker se podpore za onemoglost, starost in smrt dajejo samo zavarovanemu članstvu.

Novi mezdni razredi

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je z naredbo št. M. 28.628 določil nove mezdne razrede, ki veljajo od 1. novembra 1940.

Mezdni razr.	v dinarjih Dnevni zaslužek v dinarjih	mezda Zavarovana mezda
0	do 10.—	10.—
I.	" 20.—	15.—
II.	nad 20.— " 25.—	20.—
III.	" 25.— " 30.—	25.—
IV.	" 30.— " 40.—	30.—
V.	" 40.— " 50.—	40.—
VI.	" 50.— " 60.—	50.—
VII.	" 60.— " 80.—	60.—
VIII.	" 80.—	80.—

V mezdni razred z oznako 0 spadajo samo člani, ki so mlajši od 18 let in zaslužijo na dan do 10 dinarjev, ter vajenci, ki so mlajši od 18 let ne glede na višino njihovega zaslužka. Vsi drugi delavci spadajo v ustrezajoče razrede po višini plače.

Zato se od 1. nov. 1940 spreminjajo tudi osnovni prispevki in dovoljeni odbitki:

A) za one, ki so zavarovani tudi za onemoglost, starost in smrt, znašajo:

Razred	Osnovni prispevki:		Dovoljeni odtelgijati:	
	na dan	na teden	na dan	na teden
0	1.—	7.—	0.50	3.50
I.	2.—	11.—	1.—	5.50
II.	2.—	15.—	1.25	7.25
III.	3.—	19.—	1.50	9.—
IV.	4.—	22.—	1.75	10.75
V.	5.—	30.—	2.50	14.50
VI.	6.—	37.—	3.—	18.—
VII.	7.—	45.—	3.50	21.50
VIII.	10.—	60.—	4.75	28.75

B) za one, ki niso zavarovani za starost, onemoglost in smrt znašajo:

Razred	Osnovni prispevki:		Dovoljeni odtelgijati:	
	na dan	na teden	na dan	na teden
0	1.—	5.—	0.50	2.50
I.	1.—	8.—	0.75	4.—

II.	2.—	11.—	1.—	5.50
III.	2.—	14.—	1.25	6.75
IV.	3.—	17.—	1.25	8.—
V.	4.—	23.—	1.75	10.75
VI.	5.—	28.—	2.25	13.50
VII.	6.—	34.—	2.75	16.25
VIII.	8.—	34.—	3.50	21.50

Opomba. Pri vajencih in osebah, ki so stare pod 18 let n zaslužijo v gotovini manj kot 10 dia na dan, odtelgij prispevkov ni dovoljen (§ 35. t. 9. ZOR).

Tablice prispevkov in odtelgijev za vse delovne dni bo urad mogel dostaviti delodajalcem okrog 1. decembra 1940.

Ker iz dosedanjih članskih prijavnic niso povsod razvidne plače, ki jih delojemalci prejemaajo, bo Okrožni urad za zavarovanje delavcev prihodnje dni poslal vsem delodajalcem, ki prijavljajo delavce s članskimi prijavnicami, tiskovine »Ponovna prijava zaslužka«. Delodajalci naj zelo točno izpolnijo vse stolpce tiskovine za vse delavce, ki so bili v novembru 1940 še v službi do dneva izstavitve tiskovine in jih pošljejo uradu najkasneje v 8 dneh. Vpišejo naj v »Ponovno prijavo zaslužka« imena delavcev po abecednem redu. Delavce, ki jih bodo delodajalci sprejeli v delo po odpravi tiskovine »Ponovna prijava zaslužka«, naj delodajalci na dosedanjih članskih prijavnicah, ki ostanejo še nadalje v veljavi, navedejo obtem višino zaslužka v denarju in naravi.

Iz raznih krajev

Voglje-Voklo. Cerkveni pevski zbor iz Voglje priredi v nedeljo 24. novembra ob treh popoldne v dvorani Prosvetnega doma v Voklem koncert, na katerem nastopi vogljanski pevski zbor s sedmimi koncertnimi pesmimi. Vmes bo nagovor. Koncert se konča z lepo spevoigrjo »Za denar in srce«, v kateri nastopajo solisti in ves pevski zbor. Pri koncertu sodeluje farna godba iz Senčurja. Pred pevskim koncertom bo ob pol treh v voklanski cerkvi cerkvena pobožnost v proslavo sv. Cecilije, ki je patrona cerkvenih pevcev! Tudi v cerkvi nastopijo pevci. Vsi prijatelji lepega petja — dobrodošli!

Zagorje ob Savi. Te dni je obhajal petdesetletnico rojstva rudniški paznik France Bren. Prav je, da se ga tudi »Domoljub« spomni, saj je jubilar

Limbarski:

OČIM

Povest iz domačega življenja.

»Saj ni nič, ali pa je hušnila skozi veje kakšna ptica,« si je mislil in stopal dalje. Blizal se je debeli bukvi, ki je daleč na okrog raztezala svoje košate veje. Ko je bil zraven, se mu je zazdelo, da vidi za deblom sumljivo senco. Pogumen, kakor je bil, se je hotel prepričati, da bi si pozneje česa ne domišljal. Ceprav ni slutil nič hudega, se je nagnil oprezno proti drevesu. Tedaj se mu je zablisknilo pred očmi in spet stemnilo. Fant je zastakal in omahnil na stezo, kjer je nepremično obležal.

Kakor zver na svojo žrtve je planil napadalec izza debla. Zviškoma se je vrgel na mladeniha in stikal po njegovih žepih. Samokres mu očitno ni ugaljal. Tipal je dalje, dokler ni prišel do denarja. Hlastno je pograbil plen in zbežal v goščavo.

Ivan se ni premaknil. Zaklicati ni mogel; oči mu je zavijala boleost, ki se mu je v strašnih potezah razodevala na obrazu. Na čeln nad levim očesom, kamor ga je zadela udarec, se je poznala rdeča lisa. Tudi na glavi mu je rasla oteklina.

Tisto jutro se je Grdinova Ema prav zgodaj odpravila na branjarjio. Ko je pogledalo sonce izza gore, je bila že na poti s palico v roki in s košem na hrbtu. Namenjena v Serjuče onstran gozda, je prispela po stezi do debele bukve. »Križ božji!« se je ustrašila človeka, ležečega tik drevesa. Nad njim so kričale vrane, kar je moralo nekaj pomeniti. Bržnjevka je vedela, da oznanja nesrečo.

Ali je živ ali mrtev, o tem se Ema ni upala prepričati. Tudi v obraz mu ni pogledala, da bi vedela, kam naj odide s poročilom. Koš je kar

odložila ter ga pustila v hosti, da je ni oviral, ko je hitela nazaj v Orešje. »Na pomoč!« je zakričala, čim je dospela do prve hiše. Vpraševali so jo, kaj se je zgodilo; pa ni mogla povedati drugega kakor, da pri oni stari bukvi leži nekdo, ki se ne gane.

Kričanje se je slišalo tudi k Brezniku na dvorišče. Gospodar se je zganil kakor zadet v prvi. Molče se je pridružil sosedom, hitečim na kraj nesreče. Poznalo se mu je, da stoji nekaj strašnega, česar se ni moral razkrivati. Morda pa ne bo tako, kakor si domišlja. In da bi le ne bilot! Vso pot je prosil Boga, naj mu prizaneso.

Ko so prispeli do bukve, se je napadence že nekoliko predramil. Vstati še ni mogel; tudi glas mu je bil še tih in nerazločen.

»Ivan!« je kričnil Breznik in omahnil zraven sina. Njegove slutnje so se uresničile. »Kam to je udaril?« mu je trepetala beseda. »Razbojnik!«

Fant je počasi dvignil roko in pokazal na čelo.

»Ali več, kdo te je napadel?« ga je vprašal nekdo izmed sosedov. Sam, ki ga je izrazil Breznik, je bil povod njegovemu vprašanju.

Ivan je rahlo prikimal in rekel potihlo: »Brajdeža...«

»Maševanje!« Vaščani so se spogledali. Polde mu je grozil zaradi kože... Znosil se je in opravil, kar je nameraval... Pravega ozadja seveda niso poznali.

»Ja denar?« je odjeknilo iz očeta ob pogledu na odpeti telovnik.

»Vzel ga je,« je prilezlo sinu iz grla.

»Tat!« — Oče se je sunkoma dvignil in spet sesedel. Ves je bil zmeden; rad bi bil nekaj povedal, pa ni mogel govoriti.

Sosedje so pomolovali oba, sina kakor tudi očeta. Nesreča jih je spet pomirila in sprjaznila. Ni jim bilo treba veleti, kdo naj pride z vozom po Ivana in odide v trg po zdravnika. In

k orožnikom, naj brž ujamejo capina, da ne bo zapravil denarja.

Ivan je ostal v domači oskrbi. »Ako ne bo kaj hušnega,« je odcedil zdravnik, ki je ugotovil le lažji pretres možganov. Udarec s kokom ga je trenutno omamila, ni pa mu zadal kako bolj nevarne poškodbe. Čez nekaj dni je že lahko izpovedal orožniku, kako je bil napaden.

Brajdeža so orožniki hitro prijeli. Toda denarja pri njem niso našli. Tajil je na vse pretege ter ni hotel ničesar priznati. Njegovo lažganje pa se ni ujemalo. Tako ni mogel dokazati, kje je bil tisto jutro, zato so ga pridržali v zaporu.

Ivan je bil zaslisan na sodišču, čim je okrevl. Povedal je vse natanko, kako je opazil za drevesom sumljivo senco. Početa je spoznal čelo tedaj, ko mu je pokleknil na prsi. Videl in čutil je, kako mu odpenja telovnik in jemlje denar iz notranjega žepa. Toda omamljen po udarcu, se ni mogel geniti, da bi ga bil pahnul od sebe. Tudi glas mu je odpovedal; pa saj bi ga ne bil tako ničte slišal sredi gozda.

Sodišče je zbiralo podatke, potrebne za prvo obravnavo. Breznik ni bil capina lahko očrnil zaradi izsiljevanja, a je previdno molčal. Denarja ni pričakoval nazaj, in kazni bi mu ne koristila, marveč škodovala. Kar oddahnil se je v zavesti, da je rešen vsiljenca. Njegovo zadovoljstvo pa je bilo kakor tišina pred viharjem. Spel so ga oblegale nove skrbi, hušje od prejšnjih ter ga pogreznale v novo trpljenje.

»Polde me bo izdal,« ga je strašilo dan za dnevom. Skušal si bo olajšati kazni in zvaliti krivdo na njegove rame. Zdjaj ima priložnost, ker je slednji dan pred sodniki. Poprej mu je očitno prizanašal zaradi denarja. Čudno, da že ni kaj izbleknil takoj, ko se mu je postavil po robu. Najbrž se je že zmeraj zanašal na boljše čase. Toda za železnimi zapahi mu bo ugasilno slednje upanje, da bi še kaj dosegel z zvijačo.

njegov zvest bralec in naročnik; kar pa je še posebej veliko vredno je to, da mož na svojem mestu v rudniškem obratu vedno odločno kaže svoje katoliško prepričanje, čeprav ga prav zato večkrat javno napadajo. Je oče številne družine, katero s svojo besedo, še bolj pa z zgledom odločno krščansko vzgaja. Bog mu daj še mnogo jubilejev in tudi posnemovalcev. Smrt je v preteklem tednu pokosila zaporedoma tri zelo znane može: bivšega zagorskega policajca Uršiča Ivana, gostilničarja Blaža Križančiča in kovača Vetrnika Tomaža. Sava pa je naplavila truplo Vidrgarja Martina iz Brega pri Litiji. Naj bo Bog rajnim usmiljen sodnik, prizadetim izrekamo naše sožalje. — Delo naše občine se kaže na vseh straneh. Ob koncu »Tesi« na cesti v Znojile je bil prometu izročen lep nov betonski most. Isto cesto, katero vsaka nova povodenj znova poškoduje, utrjujejo in postavljajo ob potoku zaščitne škarpe. — Prav tako je občina napeljala vodovod do zadnje hiše nove stanovanjske kolonije 16 hiš, ki so zrasle deloma lani, deloma letos na bivši opekarni trgovca G. Müllerja. — Občina zbira naročila za drugo pošiljko koruze, ki bo po 3 din. Fantovski odesk in dekliški kroček z veliko skrbjo pripravljata akademijo za prvi december zvečer, ki bo imela zelo izbran spored. — Občni zbor Prosvetnega društva se je vršil preteklo nedeljo ob veliki udeležbi članstva. Naši ljudje so mogli videti, da je društvo delalo in da ima za bodočo sezono spet veliko dela v načrtu. Posebno je odbor, stari in novi, poudaril, da je glavna naloga zgraditi Zagorju nov Katoliški dom.

Slov. Konjice. Minuli terek je umrl po dolgotrajni mučni bolezni daleč naokrog znani ugledni kmečki gospodar Jurij Zidanšek, posestnik na Straugah v špitalski župniji. Dočakal je visoko starost 84 let. Pokojni je bil brat že rajnega bogoslovnega profesorja Josipa Zidanška ter oče šestih sinov in treh hčer, med njimi načelnika kmetijskega ministrstva v p. g. inž. Josipa Zidanška in župnika v Podstredi g. Jakoba Zidanška. — V Markačici pri Oplotnici pa je ono sredo izdihnil Kolar Anton, p. d. Vovk, trdna kmečka korenina, občinski odbornik občine Oplotnica ter dobričina. Bolehal je na srcu in jetrih. Tudi on zapušča številno, toda še nepreskrbljeno družino. — Naj v miru počivata!

Slov. Konjice. Prihodnje dni odhaja v pokoj č. g. Janez Gorican, dolgoletni župnik v Špitaliku. Gospod župnik si je pridobil na dušnopastirskem polju mnogo zaslug ter ga bodo njegovi župljani zaradi teh njegovih vrlin spoštovali tako kakor sedaj tudi takrat, ko bo užival zasluženi pokoj. — Na davčno upravo Maribor-okolica je premeščen

uradnik slovenjekonjiške davčne uprave g. Vesel Peter. Za časa svojega službovanja je postal med nami zelo priljubljen ter mu na novem mestu želimo največ zadovoljstva. — Vihar, ki je divjal zadnje dni, je napravil na drevju po sadovnjakih in gozdovih več tisoč dinarjev škode. — Pripravljamo se za čim lepšo proslavo 1. decembra. — Oni dan se je na Prihovi pri nakladanju blodov Lubuju Francu iz Grušovja pripetila huda nesreča. Konj ga je s kopitom udaril v levo senco, da se mu je kost vrila in za tilnikom počila ločano. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v mariborsko bolnišnico, kjer se je po operaciji prebudil iz nezavesti in bo okrevljal.

je postal gospodar. Bil je dober gospodar, globoko veren; otroke je vzgajal lepo in krščansko. Zdaj je šet pred Sodnika po večno plačilo. — Domačim naše sožalje!

Vrhovo pri Radečah. V Vrhovem pri Radečah je umrl g. Ignac Simončič, posestnik, star 78 let. Pokojnik kot vzoren katoliški mož je bil dolgoletni naročnik »Domoljuba« in drugega katoliškega časopisa. Bil je tudi več let občinski odbornik in cerkveni ključar podružnice cerkve Sv. Martina v Vrhovem. Naj v miru počiva! — Vsakoletno Martinovo žegnanje je poteklo tudi letos v najlepšem redu, da so bile mnoge hiše zaradi splošne druginje, ki je zajela tudi našo vas, prikrajšane za tradicionalno »Martinovo gos«.

Radeče. Še sedaj niso našli trupla desetletnega fantka Olavača Miloša, učenca 3. razreda osnovne šole v Radečah, ki je utonil v Savi. — Občina Radeče je razdelila med vinogradnike breztrša-rinski sladkor za slajenje mošta. Sladkor je prišel sicer prepozno, toda vinogradniki so si znali pomagati na ta način, da so si pri tukajšnjih

uvidnih trgovcih izposodili zaproseno količino sladkorja, katero so sedaj vrnili. In tako je dobra namera naših oblastev, pomagati zaradi slabe vinske letine težko prizadetim vinogradnikom, kljub zakasnelosti dosegla svoj lep namen! — Novograjčani sprajujejo, kaj bo z ustanovitvijo obiljubljene šole. Šola na Novem gradu, ki je poldrugo uro oddaljen od Radeč, bi spadala v območje občine Boštajn pri Sevnici. Toda zaradi primerne udobnosti bi hodili tja v šolo tudi otroci iz občine St. Janž na Dolenskem in iz občine Radeče. Zaradi tega zastopa boštajnski občinski odbor mnenje, naj bi za nakup poslopja, katerega mora preskrbeti po zakonu o narodnih šolah občina, prispevale tudi obe omenjeni občini. Občina Radeče, na katero odpade od skupne vsote 130.000 din prispevek trideset tisoč dinarjev, pa je mnenja, da zaradi skrajšanja poti le trem otrokom iz vasi Oreelce, ki edino pride v poštev za novograjško šolo, pač ne gre obremenjevati občinsko gospodarstvo s tem sorazmerno koristnim visokim zneskom. Zelja vseh Novograjčanov je, da se vse tri občine čimprej sporazumejo in odkupijo poslopje — nekdanji grad Visoko — kajti rok do katerega je stavila lastnica poslopja: »Prva hrvatska štedionica v Zagrebu« pritično ugodne pogoje, bo vsak čas iztekel. — Prosvetno društvo »Kmetška knjižnica« bo priredila v nedeljo, 24. nov. ob pol štiri popoldne v novi dvorani Prosvetnega doma božično igro: »Logarjeva sinova«. Pridite v čim večjem številu!

Nijevce. Vodstvo tovarne papirja, katere lastnik je tvrdka »Bratje Piatnik«, je zaradi izboljšanja obratnih naprav in zaradi zmanjšanja produkcije odpustila od sedaj 29 stojih delavcev. Pri tem je skušala ravnati čimbolj socialno ter je odpustila le one člane delavske družine, katerih mož in žena sta uslužbena v tovarni in živita v skupnem gospodinjstvu, tako da v primeru, kjer delata mož in žena, je vodstvo tovarne odpustilo moža ali pa ženo. Hudi udarec, zlasti ako bodo sledili še nadaljnji odpusti, je odpuščenje delavstva za našo vas, saj najde največ zaslužka vprav v tovarni, ki zaposluje v času polnega obrata 174 delavskih moči.

Pojljane nad Sk. Loko. Mlekarska in prodajna zadruga v Pojlanah je ustanovljena. Če bo le mogoče, bo z obratovanjem pričela že 11. dec. Začasno bo uradovale vsako nedeljo 1 uro po jutranji maši v spodnjem prostoru pri Kamnarju. Tam se vpisujejo novi člani in vplačujejo deleže. Kdor je zaveden in hoče dobro sebi in kmečkemu stanu, naj se takoj vpiše v zadrugo, kajti le člani bodo mogli v zadrugi mnovčevati svoje pridelke in kupovati potrebščine. V zadrugo vstopajo ljudje

Ovadi! ga bo iz maščevanja, ker mu na drug način ne bo mogel skodovati.

»In posledice?« Stefan se je stresel že ob misli sami. On, veljavni mož, se bo moral zagovarjati pred sodiščem. Zaradi tega, ker je dal odvesti svojo postorko iz koristoljubja. Varal je oblastvo, da jo je proglasilo za mrtvo in prepisalo posestvo. Hudi očitki iz kazenskega zakona, po katerih ga bodo strogo sodili.

Nato pa stroški. Izgubil bo posestvo, ker bo prepis najbrž razveljavljen. Poravnati bo treba vse, kolikor bodo zahtevali. Ako bi postavil Brajdeža na laž, bi nastala dolga pravda, ki bi utegnila ugodno poteči. Toda stalo bi ga, škoda pa je vsakega beliča. Capin bi seveda ničesar ne izgubil.

»Ali bi se dalo še kako izmotati?« Mož se je globoko zamislil. Če bi prepisal domačijo z Brajdoževino vred na sina, bi bila zadeva nekako urejena. Ženi bi izgovoril priboljšek; sebi ga ne bo smel, ker bi mu ga nedvomno zasegli. Pa saj ima denar, ki si ga je pridobil z delom. Tega mu ne bodo vzeli; skrjal ga bo tako, da ga ne bo nihče iztaknil.

Iz domišljije so mu dozorevali načrti, katerim se ni mogel več ustavljati. Druge poti ni bilo; samo dalje, kamor se je bil namenil, ali pa nazaj v pogubo. In podvizati se je bilo treba, dokler se ne pojavijo ovire. Tedaj bi bilo zamujeno.

Najprej se je moral posvetovati z ženo, radoveden, kako jo bo iznenadila njegova odločitev. Znal jo je pravilno utemeljiti. »Sit sem skrbi in dela sem se naveličal. Tudi ti ne boš trobila k sodnemu dnevu.«

»Pa vendar! Ivan je še mlad,« je ugovarjala žena. »Kaj pa, če bi se takoj oženil...«

»Naj se oženi, če hoče.« Mož se ni bal spremembe. »Tudi ti si se mlada omožila. Nevesta ti bo v oporo pri gospodinjstvu. Sama ne boš

skoro več zmogla vsega dela. Dekla je dekla in fantu ni da bi dajal priložnost.«

»Tisto je res,« je p. znala. »O Bog, kaj nas še čaka!«

»Nič ne bo hudega. Kar je namenjeno, mora priti.«

»Pa naredi, kakor hočeš,« se je vdala v božjo voljo.

»Tako, da bo prav in da ti bo nevesta pokorna. Spoštovati te bo morala kakor svojo mater. Tudi s priboljškom boš zadovoljna, vse ti bo odprto. K delu te ne bodo priganjali, to jim bom prepovedal.«

Opozorila ga je, naj tudi nase ne pozabi. »Sam boš kriv, ako boš trpel na stara leta.«

Zatrdil ji je, da samega sebe ne bo zavrgel. Denarja, ki ga ima na kupu, ne bo dal iz rok, ker je sad njegovih žuljev.

»Ze pravi!« — Radovedna je bila, koliko je prihranil.

»Nekaj je že.« Mož se ni določno izrazil.

»Precej mora biti,« je namigovala žena.

»Toliko, da nama ne bo treba stradati.«

Ivan je bil tisti dan v bližnjem sejmu, kjer je kupil dva tepa konja. Zvečer se je mudil v hlevu dalje kot po navadi. Oče ga je pohvalil, da je dobro izbiral. In cena tudi ni previsoka, ako sta konja res brez napake.

Sin mu je pokazal košček papirja — jamstvo, potrjeno po prodajalcu. Podpisane so bile tudi priče — moža, ki sta pomagala pri kupčiji.

»Tedaj je v redu. Skrbelo me je, da se boš dal prekupcem, ki človeka radi ociganijo. Pa vidim, da sem že kar odveč, da gre tudi brez mene...«

»Saj sem vas vabil s seboj, pa vas nisem mogel spraviti od doma.« — Fant se je čudil očetu, ki je bil videti ves drugačen. Govoril je tako, kot bi se poslavljajal. Pa ne misli menda že umreti!

Očetovo namigavanje je bilo čedalje bolj različno. »Z materjo sva se postarala ter ni treba, da bi se ubijala v pozno starost. Dal ti bom ključke od svoje domačije. Zase ne zahtevam ničesar; materi pa se spodobijo užitek, kot ga je zaslužila.«

Ivan je dvomil, ali pa je prav razumel. Kakor daljnjo zvonjenje so mu bile njegove besede. Je li oče res pripravljen skleniti izročilno pogodbo? Ali se je res že naveličal dela? Ne, kaj takega ne more verjeti! Morda ga le izkuša, da bi izvedel nekaj drugega... In če je navšad, da bi izvedel nekaj drugega... In če je navšad resnica — kaj ga je neki privedlo do takega sklepa? Morda kaka skrivna neozdravljiva bolezen. Oče je že dlje časa nekam potri in hujša, hušša. Tukaj je vzrok: prav zaradi tega hoče odložiti.

»Toliko, da ve kako in kaj.« — Breznik ni rad mnogo govoril. »Jutri bova napregla. Glej, da bo voz pripravljen in vprega osnažena in namazana.«

»Ali že jutri?« — Ivan ni mislil, da bi se tako mudilo.

»Jutri!« je prebil odločno. »Mislim, da si zadovoljen.«

Fant je prikimal in tako je bil končan razgovor. Med potjo iz hleva je Breznik postajal na dvorišču. Poslušal je, ali ne prihaja kdo po cesti. Domišljija ga je strašila z orožniki, ki ga bodo nekoč iznenadili v imenu zakona. Ali pa bo prejel po pošti pismo v zelenem ovitku — vabilo na sodišče, kazenska zadeva.

Po večerji se je Ivan preoblekel in nekam izginil. Oče ga ni vprašal, kam se je namenil, čeprav je bil radoveden. Tih kot je bil odšel, se je vrnil šele proti jutru. Previdno je odprl hlev in nasul konjem krme. Nato je osnažil koleselej ter ga namazal z oljem. Ko se je zdnilo, je bilo na dvorišču že pripravljeno vse, kot je bilo naročeno.

(Nadaljevanje prihodnj.)

brez razlike stranke, zato se žudimo »poljanskemu pismu« v zadnji Domovini, ki nastopa proti drugi in nam svetuje, naj se ne prehitimo ter naj prej vse dobro preudarimo. Odgovarjamo, da smo že dosti dolgo preudarjali! Tak predlog, da do danes nismo imeli svoje združene organizacije, ampak smo delali za dobrobit privatnih trgovcev, ki so si zaradi tega lahko zidali in kupovali nove hiše. Tudi ni res, da so to misel začeli »nekateri« gospodarji, ampak se je med ljudstvom začelo splošno gibanje po samopomoči. Naš namen ni, da bi koga uničili, ampak, da si sami pomagamo. Če naj bi bila »Domovina« list za ljudstvo, zakaj piše proti kmetiškemu zadrugi, ki je edino sredstvo za pomoč kmetu? Upamo pa, da nam to ne bo šodovalo, ker tega lista v naši županiji skoraj nihče ne bere.

Cerklje na Gorenjskem. Pretekli teden smo pokopali Kropivnik Marjano iz Zg. Brnika. Bila je dolgoletna naročnica našega lista. Sveti naj ji večna luč. — Streha na zvoniku naše farne cerkve je bila letošnjo jesen nanovo prebarvana. Delo je precej oviralo deževno vreme, tako da bo delo popolnoma izgotovljeno šele prihodnjo pomlad. — Upokojen je bil pretekli mesec občinski sluga Malič Aleš, ki je 40 let vestno vršil svojo službo. — Knjižnica Prosvetnega društva zopet redno postuje ob nedeljah in praznikih od 1—2 popoldne. — Fantovski sestanki so se pričeli. Vrše se ob četrtkih zvečer ob 8. — Prosvetno društvo bo uprizorilo v nedeljo, 24. novembra Finžgarjevo igro »Razvalina življenja«. K udeležbi iskreno vabljeni.

Sv. Križ nad Jesenicami. Dne 13. novembra t. l. je umrl pri Sv. Križu nad Jesenicami Franc Klinar, posestnik, p. d. Grmič, upokojeni predelavec v tovarnah »Kranjske industrijske družbe« na Savi. Pokojni je užival v kraju velik ugled. Bil je vse življenje bogaboječ mož in praktičen katoličan, zaveden pristaš katoliške slovenske ljudske stranke, naročnik »Domoljuba« in drugih slov. katoliških listov. Vsi štirje njegovi sinovi: Viktor, Jožef, Albin in France so tudi delavci KID in zavedni člani kat. delavske organizacije ZZZ; hči Ivana pa je prednica ženske Marijine družbi pri Sv. Križu. Pogreba so se udeležili poleg 3 duhovnikov in faranov tudi številni delavci KID z Jesenic, polnoštevilno pa prost. gasilska četa pri Sv. Križu, ker je bil pokojnik njen ustanovni član. Naj mu bo ljubi Bog plačnik za vsa njegova dobra dela.

Iz celjakega okraja. Celjski okraj je bil letos med vsemi okraji v Sloveniji najbolj prizadet. Kakor nam pove statistika elementarnih nezdov v Sloveniji, so iste napravile kmečkemu ljudstvu v celj-

skem okraju škodo za 12 milijonov din. To škodo je napravila v glavnem toča, ki nas je obiskala 16. julija. Toča, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje, je padala v 36 km dolgem in 2—3 km širokem pasu. Prizadetih je bilo 9 občin ali okrog 70 vasi. Največjo škodo so utrpeli hmeljniki. In tudi drugi pridelki so bili uničeni do 100 odstotno. Naj bi oblasti upoštevale težko stanje in pri prizadetih občinah s preskrbo živeža in pri izterjevanju davkov. Kajti če cenijo vso škodo v Sloveniji napravljeno po toči na 43 milijonov din, a v celjskem okraju na 12 milijonov, tedaj vidimo, da odpade na sam naš okraj nad četrtino.

Spitalič. Pred nedavnim smo pokopali našega dobrega organizatorja g. Janeza Šuštarja. Dolgo let se je trudil za lepo petje in tudi za lepoto naše farne cerkve kot cerkovnik. Še kot mlad fant je prišel k nam in z majhnim presledkom ostal pri nas do svoje smrti. Svoječasno je služboval tudi na Bledu, kjer je bil splošno znan njegov mešani zbor. Bil je svojčas tudi župan občine Spitalič in večkrat odbornik. Tudi na polju prosvetnega dela se je udeleževal in pomagal kjer in kadar koli je bila potreba. Kot starosta organistov Tuhinjske doline je bil do tovarišev vedno dober z nasveti in s pomočjo. Bil je v svoji službi strokovnjak. Največje njegovo veselje je bila lepo zapeta pesem. — Naj Ti, dragi Janez, vse delo plača dobri Bog in pa sv. Cecilija, kateri boš gotovo tam pomagal. Njegovim domačim pa iskreno sožalje.

Blagovica. Smrt je začela letos kositi na Mallem Jelniku. Čeprav ima vasica samo šest hiš, so imeli letos že tri mrlice. V septembru smo pokopali Alojzija Gabrovca (Pepeveka), značajnega katol. moža in velikega prijatelja Domoljuba, in Terezijo Pustotnik, dobro in v zgodnjem Burjevčevu telo. 19. septembra smo izročili materi zemlji truplo potrpežljivega in skrbnega starega Cvelovega očeta Franca Tridina iz Zg. Loke. Naj jim sveti večna luč! — Tukajšnja hranilnica in posojilnica bo odslej imela uradne ure ne več v torkih, ampak v ponedeljskih popoldne od pol treh do pol petih. Dolžniki naj pravočasno plačujejo obresti in

sicer po pravilih pol leta vnaprej, drugače se jim obresti povisajo in imajo še druge nepotrebne stroške. Nove vloge obrestuje hranilnica po 4 odst. in so vedno na razpolago.

Jesenice. Na Slov. Javorniku je umrl vnet belar in posestnik g. Zumer Anton. Dan pozneje pa je nenadno umrl tudi na Slov. Javorniku posestnik g. Robič Matevž. Pri pogrebu je igrala godba Krekovega prosvetnega društva. Na jeseniško pokopališče so prejšnjo nedeljo položili k večjemu počitku dobro krščansko mater Katarino Smrekarjevo. Na Hrušici je v porodnih bolečinah izdihnila žena tovarniškega delavca, 34-letna Angela Kirn, po domače Lavterjeva. Pokopali so jo v petek popoldne na jeseniško pokopališče. V četrtek zvečer je na Jesenicah zadet od kapi nagloza umrl lezelniski uradnik v pokouju g. Hrašt Andrej, rodom goriški Slovenec. Rad je dnevno bral naše časopise in ostal do zadnjega zaveden in značajen Slovenec. Imel je lep pogreb.

Na Jesenicah se doživlja marsikakšna izrednost. Tako smo v petek popoldne bili priča zanimivemu dogodku ciganskega pogreba. Pokopali so 22-letnega cigana Viktorja Reiharta — jeseniškega občana. Dolga vrsta žalostnih sorodnikov in znancev iz ciganskega rodu je spremljala v sprejedu pokojnika na jeseniško pokopališče. Zalostinke je videla ciganska godba, vmes pa glasen jok in ihtenje. Nenadoma je v jamo hotel skočiti brat pokojnega — bil je močan fant. Začela se je kar prava bitka — nastala je popolna zmešnjava, tako da je gospod župnik zaključil obrede — ljudje so se pa razpršili na vse strani. Osmevčenega so nesli na cesto, nato pa v gostilno. Ze so krožile govorice, da je umrl — pa se je pri kozarcu vina vendarle toliko opomogel, da bo še zasiral cigansko v mlaj svet.

Čaglje v Slavosiji. Kljub slabemu vremenu je letina pospravljena in ozimina je posejana. Ljudje ne vedo, kaj bi počeli zaradi velike druginje. — »Domoljub«, ki nam v tujino prinaša novice iz domačega kraja, je prinesel lep članek s sliko gosпода Martina Bukovca, župnika na Raki pri Krškem ob njegovi petdesetletnici življenja. Naj se tudi naše želje v tujini priključijo željam domačih faranov! Lepe pozdrave vsem bralcem »Domoljuba«, prijateljem in prijateljicam, posebno pa onim iz naše fare pošilja Jožef Kostreč.

Male dole. Posestnik Kolar Franc, p. d. Krutar, je dal prenoviti kapelo, ki je bila postavljena leta 1857. Toda zob časa je v teku let začel rušiti zid. Slika na pročelju, k je predstavljala Presveto Trojico, je tudi obledela. Podobar g. Trnovšek Jože

JULES VERNE

GOSPODAR SVETA

Do zapadne državne meje smo se peljali z vozom. Hrane smo imeli za tri dni, ker bi se naš izlet gotovo čalje ne zavlekel. Pitno vodo dobimo v gorskih studencih, ker so v tem letnem času nalivi običajni.

Morgantovski načelnik je kot strasten lovec vzel s seboj tudi puško in svojega psa.

Nebo je bilo čisto in zrak ugodno svež. Od Atlantskega oceana je pihal osvežujoč veter, na obzorju je plaval nekaj oblakov, skozi nje pa so se prikazovali zlati sončni prameni.

Na večer dospemo v mestece Garden, kjer smo našli izborna prenočišče. Mestni načelnik nas je sprejel z vso ljubeznivostjo. Naravno, da se je pogovor vrtil poglavito okrog dogodka na Orlovskem gnezdu.

»Da, da, meni naš gostitelj, »dokler se ne preišče, kaj skriva notranost te gore, naši kmetje ne bodo imeli mira.«

»Ali se je potem, ko so se plameni zadnjikrat pojavili nad goro, še kaj posebnega zgodilo?« vprašam.

»Prav ničesar. Od takrat dalje se ni slišal noben žam več, niti ni bilo opaziti kakšnega oševra požara. Zdi se, kot da se je na to goro naselila četa vragov in ko so prenehali s svojo pekleno kuhinjo, so se izselili v kako drugo skrivališče Modrih gora.«

»Jaz pa vendar mislim,« reče Smith, »da se niso izselili, ne da bi pustili gori kakih sledov, morda nekaj vražjih repov in rogov.«

Druga dne odriemo še pred zoro. Do večera smo želeli pridi do Smithove farme ob vznožju Modrih gora.

Okolica je bila polna različne dirjačine.

»Skoraj bi prišel v skušnjavo, da primem za puško in pokličem psa,« reče Smith. »To je prvokrat v mojem življenju, da v tej okolici ne pozdravljam zajcev in srn s svincom... Pa jih to pot zares ne bom! Imam v mislih drugačen lov... lov za skrivnostmi...«

»Bog daj, da se ne vrnemo brez uspeha,« odvrnem.

Popoldne so se na obzorju pokazali obronki Modrih gora. Okrog petih se ustavimo na farmi in alužinčad je hitela uslužno pozdravljat svojega gospodarja in njegove goste.

Tu smo morali počakati čez poslednjo noč. Večerjali smo skupaj z ljudmi s farme in našega počitka ni vso noč nič motilo.

Drugo jutro na vse zgodaj naj bi se pričeli vzpenjati na Orlovsko gnezdo. Višina te gore ni velika; znaša komaj 1600 m. Po tem takim smo upravičeno domnevali, da nas ne čaka bogve kako težak napor. V nekaj urah bi morda dosegli vrh.

Kakor že rečeno, naša vodnika nam nista mogla dati nobenih pojasnil. Mene je predvsem vznemirjala trditve okoliških prebivalcev, da se zgoraj pečnasti venec sploh ne da preplezati. Tolažila pa me je misel, da je zaradi odloma pečine morda nastala v pečnastih razpokah, ki nam bo olajšala dostop na vrh.

»Naj bo kakor hoče, meni Smith in prižgo prvo pipo od dvajsetih, ki jih ponavadi na dan pokadi, »mi hočemo k cilju.«

Pot smo si zamislili takole: spredaj naj bi šla oba vodnika, ki bi iskala priprave prehode, za njima Smith, potem jaz.

Po polurnem vzpenjanju je postala pot tako težavna, da smo morali večkrat obkrožiti in iskati primerne prehode. Tokava, po kateri smo se vzpenjali, je postajala čimdalje bolj neprehodna in noga je le težko našla primerno oporišče.

»No, sedaj mi je jasno,« vzdihne Smith, »zakaj turistom prav nič ne diši ta pot na Orlovsko gnezdo.«

»Jaz in moj drug,« reče Horn, »sva že marsikateri vrh premagala, toda na take tekoče še nisva naletela.«

»Teškoče, ki znajo narasti čo nepremagljivo,« pripomaj Bruck.

Nastalo je vprašanje, na kateri strani naj poiščemo pot, po kateri bi najlaže dospeli na vrh. Z desne in leve je bilo na goro poraščeno z nizkim drevjem in grmičjem. Če nam bo mogoče prodrati skozi to gosto šumo, morda le najdemo kako pot naprej. Najbolje je, da se zanesemo na čut naših vodnikov, zlasti na Brucka. Ta mladič se je znal spenjati po najbolj strmih pečinah.

Oj ta draginja

Krojaček je živel
sred majhne vasi,
s živanjem premnogo
zaslužil si ni.

In bril je in strigel
in upal krojač,
da pade mu v roko
gotovo kovač!

Pa včasih obril je,
ostrigel koga
in dinarja dal mu
prijatelj je dva.

A zdaj niti pare
veljak mu ni dal,
strmečemu brivcu
tako je dejal:

Kovača mu dal je
celo kak veljak,
tako je zaslužil
krojač za tobak.

»Vsa suha so usta
postala mi zdaj,
zato pa še malo
tobaka mi daj!

A zdaj, ko zaslužka
in novcev ni nič,
prišel se veljak je
obrit in ostrič.

Naj denem ga v usta,
naberem si slin,
in pljunem na čase
neznansih draginj!

Franjo Neubauer.

tudi holoobvezno mladino k sestankom za naraščaj in k telovadbi, vabimo pa tudi že zdaj starše, da tudi sami radi pridejo pogledat v dom, zlasti k tarnim sestankom, ki jih bodo pripravili prosveta, fantovski in dekliški krožek.

Šmartno pri Litiji. Posnetanja vredno dobro delo je napravil tukajšnji tovarnar g. Knaflič Pavel. Podaril je našim pridnim in revnim šolarjem 80 parov trpežnih zimskih čevljev, ki so bili preteklo nedeljo razdeljeni. Mislite si naše revne šolarčke, kako so je mahali po osmi maši domov s parom čevljev v rokah. G. Knafliču se za to njegovo plemenito dejanje, ki je posebno v teh težkih časih silno dobrodošlo, učenci in starši iskreno zahvaljujejo. — Pretekli teden je bilo šmartno v znamenju samih praznikov. Celodnevno češčenje smo imeli, ki je nad vse lepo uspelo, v nedeljo pa žegnanje, ki je tudi poteklo čisto primerno brez nepotrebnega pijančevanja, kot se je navadno dogajalo v prejšnjih časih. Pripravljamo se na največji praznik, ki bo vso župnijo duhovno prenovil, namreč na sveti mi-

sijon, ki bo v dneh od 1.—8. decembra, točno 10 let po zadnjem sv. misijonu leta 1930. V teh časih, ko preživlja človeštvo veliko duhovno stisko, katere pogubni valovi grozijo v vedno bolj pogostih pojavih zajeti tudi našo župnijo, je sveti misijon silno potreben tudi pri nas. Tudi mi smo potrebni obilnih milosti in nadnaravnih moči, da bo v župniji znova zažvelo pravo krščansko življenje, ki bo slovelo na veri v Boga, izpolnjevanju božjih zapovedi medsebojnem zaupanju in bratski ljubezni. V takem ozračju tudi ne bo potem mesta za morebitne protiverske hujšake in kalilec mirnega sožitja v župniji. Zato pa že danes sklenimo, da hočemo k čim večjemu uspehu sv. misijona vsaj pripomoči, ne samo s tem, da se ga bomo sami udeleževali, ampak da bomo molili in pokrbeli, da se ga bodo udeležili z dobro opravljeno spovedjo prav vsi naši farani! Nikogar ne sme manjkati! Sv. misijon bodo vodili oo. tazaristi iz Ljubljane.

Kresnice. Pretekli terek smo položili k večjemu počitku na moravškem pokopališču posestnika Janeza Škrjanca iz Ribč. Smrt ga je iztrgala po enomesečni bolezni v 88. letu starosti. Pokojni je bil dolgo vrsto let član občinske uprave v Kresnicah, ustanovitelj gasilske čete v Ričah, kateri člani so ga spremljali na zadnji poti. Pokoj njegovi duši — Kmetje se letošnje leto pač ne moremo pohvaliti z dobro letino; bila je srednje dobra letina. Škoda, da je našo drevje letno popolnoma odpovedalo. Visoko narasla Sava je preteklo soboto poplavlila del Kresniškega polja.

Novo knjige

Kmečki poklic. Slovenski kmečki mladini napisal Ludovik Puš, predsednik mladinske kmečke zveze. V knjižici je napisanih deset predavanj, ki so sestavljena za kmečke večere odsekom MKZ v delovnem letu 1940-41. Pisatelj na lahek in razumljiv način razloži vprašanja, ki morajo zanimati vsakega kmečkega človeka. Ta vprašanja so: poklic in borba za vsakdanji kruh, socialni pomen poklica, človeška duša in poklic, ročni in umski poklici, poklicno delo, poklic in versko življenje, poklic, stan in narod, izbira poklica in kmečki poklic, strokovna priprava na kmečki poklic, duševna priprava na kmečki poklic. Na koncu vsakega sestavka so vprašanja, ki so namenjena obnavljanju stvarine na sestankih. Knjižica bo mnogo pripomogla pri širjenju kmečke kulture in utrditvi stanovske zavesti. Priporočamo!

Kar se mene tiče, sem trdno upal, da ne bom zaostajal za vodnikoma, ker mi je bilo plezanje nekako priročno, pa telesne napore pa sem se že zdavnaj navadil. Povsem drugače pa je bilo z našim načelnikom iz Morgantowna, ki ni bil več mlad in manj krepak ter precej obilen. Očividno je napejal vse sile, ča ni zaostajal, pogosto sem ga moral sam zaustaviti, da je mogel priti do sape.

Skratka, izprevideli smo, da bo naš pohod na Orlovsko gnezdo zahteval mnogo več časa, kot smo prvotno mislili.

Okoli dežetih dopoldne smo komaj dosegli gornji rob gozda. Drevje je postajalo redkejšo in mogli smo se že razgledati po skalnatih čerch Orlovskega gnezda.

»Ej, ej,« iztisne iz sebe gospod Smith, »ne bilo bi napak, da se malo oddahnemo in privoženemo dušo.«

»Kako, da bi počivali?« vprašam.

»Naj še želodec malo deluje, ker so noge in pljuča svojo dolžnost izpolnile.«

Nihče se ni temu protivil, morali smo misliti na to, da se izgubljene sile nadomestimo. Seveda nas je vznemirjal pogled na strmine. Pred nami so se razprostirale gole pečine in med raztrganim skalovjem se ni mogla zaznati nobena prava pot. To je naše vodnike vznemirjalo, kolikor sem mogel razbrati s Hornovega obraza.

»Ne bo šlo lahko,« reče.

»Morda sploh ne,« pripomni Bruck.

To me je spravilo v še slabšo voljo. Če se sedaj vrnem, ne da bi dosegel vrh, pomeni to popola neuspeh mojega poslanstva in če se kot tak vrnem pred policijskega upravnika, bom moral igrati prav žalostno vlogo.

Slabe volje smo odpirali nahrbtnike in se krepili s hladnim mesom in kruhom. Pili smo le malo. Po tej malici, ki je trajala komaj pol ure, se je prvi dvignil gospod Smith.

Bruck je prevzel vodstvo, mi smo mu sledili in pazili, da ne zaostanemo.

Po malem smo napredovali. Naša vodnika nista skrivala bojzani in ponovno je moral Horn naprej na izvid, kam naj krenemo.

Ko smo tako polagoma napredovali, obstane Bruck pred neko globoko brazdo, ki se je poznala na tleh. Tu pa tam se je moglo opaziti izruvano korenje, razkleščeno drevje in zmleto kamenje, kakor da se je z gore udri kak plaz.

»Tu se je brčkone odtrgala ona skala,« pripomni Bruck.

»Prav gotovo,« odgovori Smith, »in jaz mislim, da je najbolje, da gremo po tej brazdi nazgor.«

Tako smo tudi storili in pokazalo se je, da smo imeli prav. Stopinje so dobile trdno oporišče v izdolbinah, katere je napravila odtrgana skala. Vzpenjanje je šlo gladko in okrog enajstih smo se nahajali tik pred vrhom. Le kakih sto korakov pred nami so se bočile pečine, ki povsem obdajajo vrh Orlovskega gnezda. Z vzhodne strani, od katere smo prišli, se je zdelo, da bo nemogoče splezati po tej steni.

»Dajmo, počijmo malo,« pravi Smith, »potem pa pogledjmo, če bomo mogli Orlovsko gnezdo na kak način obiti.«

»Na vsak način,« pripomni Horn, »se je pred kratkim prav na tej strani odkrnila skala in vendar se v zgoranjem gorskem vencu ne vidi nobena razpoka.«

Horn je imel prav; na tej strani se je skala odlomila.

Po desetih minutah počitka vstaneta naša vodnika in po spolzkem in strmcm potu dospemo kmalu na rob gornje planote.

Stali smo v podnožju kakih 30 m visoke pečine, ki se je dvigala strmo, kot stena kakega gredu, tako da je bilo nemogoče povzpeti se do gornjega roba.

V moji domišljiji je dobivalo Orlovsko gnezdo vse bolj čudovite oblike, in prav nič bi se ne čudil, če bi res tu prebivali zmaji in zli duhovi.

Medtem smo hodili vzdolž nasipa, ki je zaradi svoje pravilne zgradbe bil podoben delu človeške roke. Nikjer pa ni bilo opaziti kakega vhoda, kake razpokline v kamenju, po kateri bi mogli plezati.

Ko smo tako hodili po robu planote celo uro, smo se slednjič znašli spet na izhodišču. Jaz nisem mogel skriti sroa, pa tudi gospod Smith je bil videti zelo slabe volje.

»Za vraga,« zavpije, »ali res ne bomo mogli na noben način dognati, kaj je v notranjščini tega prokletega Orlovskega gnezda.«

»Vsekakor ognjenik ne bo,« pripomnim. »Kajti nobenega šuma ni slišati, ne opaziti dima ali ognja.«

V resnici je vse nekrog vladala globoka tišina. Nismo mogli zaznati kakega podzemlj-skega bobnenja, ne tresenja tla pod nogami.

Okolica je bila pusta in gola in prav zares čudno se mi je zdelo, da ni bilo videti nikjer živega bitja, razen nekaj ogromnih jastrebov, ki so krožili nad pečinami.

Ura je bila tri popoldne.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Kmetijsko-strokovni tečaji

Vsakemu, ki se ukvarja s kmetijstvom, je kmetijska strokovna izobrazba neobhodno potrebna. Najbolj prav bi bilo, če bi mogel vsak, ki bo nekoč gospodariti na kmetiji, v mladosti dovršiti kmetijsko ali vsaj kmetijsko-nadaljevalno šolo. Toda še dolgo vrsto let bo to samo naša kmečka želja in zahteva, ne pa dejstvo.

Bogat vir kmetijske strokovne izobrazbe so lahko kmečkemu človeku tudi kmetijsko-strokovne knjige in časniki. Težava pa je v tem, da zahteva uspešno branje kmetijsko-strokovnih knjig in člankov mnogokrat že precejšnje mero splošne izobrazbe, vsakakor pa duševne zbranosti, do kakršne kmečki človek spriče prezaposlenosti le redkokdaj pride.

Boj kot to, kar je bral, kmečki človek razume in si zapomni ono, kar je slišal. Zato so kmetijska strokovna predavanja zelo uspešen način poposevanja splošne, stanovske in posebno še strokovne izobrazbe med kmečkim ljudstvom — seveda pod pogojem, da znajo prireditelji privabiti kmečke ljudi blizu in da je predavatelj svoji nalogi kos, to je, da zna obravnavano snov jasno, zanimivo in vsakemu razumljivo obrazložiti.

Velika prednost predavanj je tudi v tem, da na koncu navadno sledi razgovor, v katerem se lahko pojasi tudi ono, kar je bilo temu ali onemu v predavanju nejasno.

Se več koristi kot posamezna strokovna predavanja more napraviti vrsta zaporednih predavanj, na katerih strokovnjaki v posameznih panogah kmečkega gospodarstva poučijo kmetovalce o vsem najpotrebnejšem znanju iz določene stroke. Take smotno urejene skupine predavanj imenujemo strokovne tečaje in so v naših razmerah zaenkrat še najboljša nadomestilo premalo razvitega kmetijskega šolstva.

Koliko morejo koristiti vprav strokovni tečaji kmetijskemu napredku, se lahko prepriča vsak, ki primerja splošno gospodarsko stanje onih kmečkih krajev, kjer se nedeljo za nedeljo in pozimi še ob delavnih dneh ali večerih zgrinja kmečko ljudstvo v dvorane poslušat predavanja — z gospodarsko in splošno zaostalostjo sosednjih krajev, kjer so morda sicer naravnimi pogoji za gospodarski napredek celo ugodnejši, koder pa se shajajo ob nedeljah stari in mladi le po krčmah, kjer pri kozarčku prodajajo drug drugemu vinsko modrost.

So pa tudi kraji, ki so vse do zadnjih časov ostali brez kmetijsko-strokovnega pouka zato, ker so tako »Bogu za hrbtom«, to je, tako daleč od prometnih zvez, da bi bilo potovanje predavateljev k njim vezvano z velikimi težavami in stroški, katerih si ne upajo napriliti niti napredka sicer željni domačini, niti nobena kmetijsko-strokovna organizacija.

Ker pa je vprav v teh oddaljenih, no večini zelo siromašnih krajih kmetovalcem kmetijsko-strokovna izobrazba najbolj potrebna, je naša kmečka

stanovska organizacija, Kmečka zveza, skupno s kmetijskim oddelkom kr. banske uprave začela zadnja leta z načrtnim prirejanjem zimskih kmetijsko-strokovnih tečajev, in sicer predvsem v krajih, ki so bili doslej v tem oziru najbolj zapostavljeni.

Te tečaje prireja Kmečka zveza letos že četrto leto po vseh slovenskih okrajih.

Samo v pretečeni zimi je Kmečka zveza organizirala nad 100 kmetijsko-strokovnih tečajev, od tega v mursko-soboškem okraju 8, v Halozah 6, v črnomeljskem okraju 6, v smarskem 5 itd. Izredno številna udeležba in zanimanje, ki so ga bili deležni tečaji vprav v teh okoliših, služi Kmečki zvezi v zadoščenje in v vzpodbudo, da svoje delo nadaljuje.

Letošnji tečaji so dvodnevni, s presledkom enega tedna med prvim in drugim dnevom. Vršili se bodo ob delavnih dneh dopoldne od osmih do pol ene. Vsak predavatelj dan bode tri predavanja, od katerih bo vsako z razgovorom vred trajalo pol-druugo uro.

Sporod tečajev obsega: prvi dan predavanje o splošnem pregledu gospodarstva v okraju in o kmetijsko-poposevalnem načrtu okrajnega kmetijskega odbora; nadalje predavanje o kmečkem združništvu in kmečkih organizacijah ter strokovno predavanje o eni izmed najvažnejših gospodarskih panog doličnega kraja; drugi dan tečaja pa so povsod na sporedu predavanja o treh drugih najvažnejših kmetijskih panogah za tamkajšnje kmetijsko gospodarstvo.

Izvedo teh tečajev bodo organizirale krajevne kmečke zveze, k udeležbi pa so vabljeni vsi kmečki ljudje brez razlike.

Čas in kraj, kjer se bodo tečaji vršili, bosta pravočasno in povsod razglašena na krajevno navaden način.

V mesecu novembru in decembru se bodo vršili tečaji v sledečih krajih:

v Ptaju 26. novembra in 3. decembra;
pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 28. novembra in 5. decembra;

v Velikih Dolencih 2. in 9. decembra;
v Meškici 2. in 9. decembra;
v Kostanjevi 8. in 10. decembra;
v Kojčicah za v Telnovcih 4. in 11. decembra;
v Šenturju 5. in 12. decembra;
v Ločah pri Poljčanah 7. in 14. decembra;
v Dobu pri Dovanah 7. in 14. decembra;
v St. Rupertu nad Laškim 10. in 17. decembra;
v Pohovem gradu 10. in 17. decembra;
v Starem trgu ob Kolpi 11. in 18. decembra;
v Blagovici, Mokronogu in Račai 13. in 20. decembra;

v Razkrižju pri Ljutomeru 18. in 21. decembra.

V ostalih krajih bodo tečaji v mesecih januarju in februarju.

NAZANILA

n Koledarček slovenskega dekleta za leto 1941 je izšel že dni. Koledarček je zelo lično, dekliškemu okusu primerno urejen, z bogato vsebino. Veja 6 dinarjev. Naroča se pri Zvezi dekliških krožkov v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, in na Betnavi pri Mariboru. Dekliški krožki obeh škofij in ednice KA deklet naj pohite z naročili, ker ni bil iskran v veliki nakladi. Krožki ga dobe na ogled. Koledarček toplo priporočamo!

a Vel. Lašce. Prosvetno društvo v Vel. Laščah bo uprizorilo v nedeljo, dne 24. t. m., ob 3 popoldne v dvorani Zadrugnega doma Finžgarjevo dramo »Raz sina življenja« lakreno vabljeni!

a Vai, ki so vložili prijave za podelitev spominke kolajne 1918-19, pa so jim bile od komisije vrnjene v popolnitem ozkoma priložitev zapri-sege dveh prič, se pozivajo, da iste čin prej po-ajajo glavnemu odboru. Novih prijav komisija ne sprejema. — Glavni odbor Legije koroskih borcev.

Strokovna šola Delavske zbornice v Ljubljani. Delavska zbornica v Ljubljani priredi v letu 1941 I. tečaj delavske strokovne šole. Tečaj obstoji iz teoretičnega in praktičnega dela. Teoretični del raja od 15. jan. do 15. III. 1941 v Ljubljani, praktični pa nato še 10 mesecev v domačem okolišču nekakega tečajnika. V tečaj se bodo sprejemali tesno in duševno zdravi delavci in nameščenci, ki e hočejo posvetiti in postati voditelji delavskega

strokovnega gibanja. Prednost imajo oni, ki so že odslužili vojaško službo v stalnem kadru in ki so že ali še delujejo na strokovnem polju. Udeležencem tečaja pripada za čas trajanja v Ljubljani popolna oskrba, poleg tega pa se jim zamore podeliti tudi še pomoč v gotovini. Pri njihovih delodajalcih se bo poskrbelo, da jim odobrijo za čas bivanja v Ljubljani brezplačen dopust. Socialne datjave jim plačuje Delavska zbornica. Rok za prijavo znaša najkasneje do 10. dec. 1940. Za sprejem bo opraviti sprejemni izpit v Ljubljani.

n Prosvetna društva, ki so vključena v Prosvetni zvez, so prešla v zadnjih dneh okrožnico glede praznovanja 1. decembra in glede obveznih predavanj v bodoči sezoni. — Z isto okrožnico se pozivajo društva, da prijavijo svojega zastopnika za maskerski tečaj, ki bo 24. novembra v beli dvorani »Unio« od 9. ure dalje. Tečaj bo vodil g. arh. inž. Ivan Pengov, ki je priznan strokovnjak na tem polju. Prijave sprejema Prosvetna zveza do 23. novembra. Tečaj je za članjca društva brezplačen.

n Dravska finančna direkcija razglašala. Vsi državni upokojenci(ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih že v decembru 1940 predložijo tej direkciji zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodaje leto, zlasti če nameravajo legitimacije

uporabljati takoj v začetku leta 1941. Železniške legitimacije naj vsak upokojenec priloži: 1. odrezek (kupon) črkovne nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za predzadnji mesec, da se lažje ugotovi njegova istovetnost; 2. železniško znamko za 2 dn, ki je v legitimaciji nihče ne sme nalepiti sam. — Denarja za železniške znamke direkcija ne bo sprejemala, ker nima železniških znamk v zalogi. Polne znamke ali kolke, ki bi jih upokojenci predložili, bo direkcija vračala, ker jih ne more uporabiti. Upokojencem, ki bi se po 1. decembru 1940 osebno zglašili pri direkciji, se bodo železniške legitimacije podaljšale v sobi št. 3 v pritličju (vhod s Poljanske ceste), toda le od 10 do 12. — Finančni direktor Mosetič.

Radio Ljubljana

Četrtek, 21. nov.: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Domači kvartet. 14 Poročila. 18 Radijski orkester. 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.50 Deset minut zabave. 20 Tercet sester Finikovič. 20.45 Plošče. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Rad. orkester.

Petek, 22. nov.: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 11 Solška ura: Velika torpedovka »Ljubljana« (Viktor Pirnat). 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Rad. orkester. 14 Poročila. 14.10 Turistični pregled: Kateri naloge nas čakajo v letošnji zimi. 15 Zenska ura: Razvoj socialnega zavarovanja s posebnim ozirom na ženo (Marija Penca). 18.20 Plošče. 18.40 Francoščina (dr. Stanko Leben). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.50 Prva pomoč v planinah (dr. Bogdan Brecej). 20 Rezervirano za prenos. 21.30 Plošče. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Rad. ork.

Sobota, 23. nov.: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Plošče. 14 Poročila. 17 Otroška ura: Nastop otrok voči St. Venčajova. 17.30 Plošče. 17.50 Pregled sporeda. 18 Rad. ork. 18.40 Proletarska zakvita (dr. Josko Pezdirc). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.40 Plošče. 20 O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30 J. Vombergar: Pod drobnogledom (Izvajajo člani rad. igr. družine). 22 Napovedi, poročila. 22.15 Rad. orkester.

Nedelja, 24. nov.: 8 Jutranji pozdrav. 8.15 Godalni kvartet. 9 Napovedi, poročila. 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45 Verski govor (Jože Jagodič). 10 Sramel »Šarjanček«. 10.40 Plošče. 11 Rad. ork. 12.30 Objave. 13 Napovedi. 13.02 Koroske pesmi (Fantovski kvartet). 13.40 Plošče. 17 Kmet. ura: Ali se škropljenje sadnega drevja izplača (Priol Josip). 17.30 Opera glasba. 19 Napovedi, poročila, objave. 19.30 Slovenska ura: Ob 140 letnici rojstva A. M. Slomška. 20.30 Plošče. 21.15 Violinski koncert. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Plošče.

Posedeljek, 25. nov.: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Rad. ork. 14 Poročila. 15 Duševno zdravstvo (dr. Anton Brecej). 18.20 Plošče. 18.40 O podnebju zemljevidih Slovenije (dr. O. Reja). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.50 Hudomušnosti (Fr. Lipah). 20 Vojaške godbe igrajo (plošče). 20.30 Garrick-Smole: Varh, veseljoigra v 2. dejanju. 21.30 Plošče. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Rad. ork.

Torek, 26. nov.: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Rad. ork. 14 Poročila. 14.15 Solška ura: Ko listje pada. — Kramljanje z mladino (Mircošlav Zor). 18 Solistični koncert. 18.40 Naslonitev Rusije na Carigrad (Fr. Terseglav). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.50 Gospodarski pregled (Drago Poločnik). 20 Večer klasične glasbe. 21.30 Plošče. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Tamburaški orkester.

Sreda, 27. nov.: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Plošče. 14 Poročila. 18 Mladinska ura: Preberen in mi — ob 140-letnici rojstva (Fr. Vodnik). Oddaja za dijake. 18.40 Boj za petrolej (dr. Al. Kuhar). Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.40 Plošče. 20 Ob 75 letnici rojstva dr. J. Ev. Kreka. 21.20 Kvartet pihal. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Citraški trio »Vesna«.

Zahtevajte povsod naš list!

Siam in Indokina

Zadnje čase je zopet mnogo slišati o napetosti med Francijo in Siamom zaradi francoske Indokine. Siam postavlja do Francije velike teritorialne odstopne, Francija pa na to noče pristati, vsaj v tistem obsegu ne, kot žele v Bangkoku. Zaradi tega piše siamsko časopisje, naj si Siam z orožjem izvojuje svoje terjatve, če mirnim potom ne bo šlo.

V zvezi s temi dogodki naj omenimo nekaj vrstic o siamskih zahtevah do francoske Indokine, kakor jih objavlja zadnja številka italijanske revije »Relazioni internazionali«.

Ko je začela Francija v šestdesetih letih prejšnjega stoletja prodirati v Indokino, sta se borili dve državi za nadoblast na tem polotoku: na eni strani je bilo anamsko cesarstvo, na drugi strani pa kraljevina Siam. Med tema državama je živelarilo na polotoku še več manjših držav, ki so bile dolgo časa izpostavljene napadom sedaj enega, sedaj zopet drugega tekmeča. V takem stanju se pojavi na pozornici Francija. Francoski protektorat se je razširil najprej na Kambodžo, pozneje pa še na Anam. Francozi so zahtevali za sebe iste pravice, ki so pripadale prej državam, katere so prišle pod njihov protektorat in so hoteli dokončno urediti vprašanje meje med francosko in siamsko posejstvo.

Prvo sporno vprašanje je nastalo zaradi Kambodže. Kambodža je bila pod siamsko suverenostjo in je bila tudi po večini zasedena po siamskih

četah. Po prvem dogovoru leta 1865, ki ga je pa Francija kmalu odklonila zaradi nekaterih določb, ki so nasprotovale francoskim koristim, so sklenili leta 1867 drug ugovor, v katerem se je Siam odrekel suverenosti nad Kambodžo, Francozi pa so odstopili Siamu kambodžanske pokrajine Badtambang. Angkor in Siem Reap, ki so bile pozneje predmet stalnih sporov med Siamom in Francijo. Posebni spori so se porodili tudi kasneje zaradi razširitve francoskega protektorata na Anam in Tonghin. V smislu pogodbe iz leta 1886 pripade Luang Prahang Siamu. Francozi te pogodbe niso nikdar ratificirali. Stanje latentne vojne med Fran-

Pesen dekleta

O, ko bi v teh težkih trenutkih vsaj nekoga imela,
da bi me topila, mehka beseda
vsaj malce ogrela!

O, ko bi v teh strašnih urah trpljenja
le ena duša, me razumela,
in bi za trenutek z menoj
čutila, trpela!

Ze vse dni življenja jokam,
pa se ni še nihče ozrl
name z ljubečim pogledom,
nihče mi ni selze otrl.

Povsod, kamor grem
kipi razkošnje življenja
le jaz umiram ob njem
od boli in hrepenenja...

cije in Siamom je trajalo zaradi netačnega položaja medsebojnih meja skozi šest let in je bilo končano leta 1893, ko je francoska mornarica demonstrirala pred Bangkokom, nakar je bila sklenjena pogodba, po kateri se je razširila francoska last na desno obalo Mekonga. Siam pa se je odrekel svojim zahtevam do pokrajine, ležečih na levi strani reke. Kraljevino Luang Prahang so si razdelili Francozi in Siamci na dve polovici. Ta razdelitev je bila potrjena še leta 1902.

Razmerje med obema državama pa še vedno ni bilo dokončno urejeno. Zdaj so izbruhli spori tu, zdaj tam. Na obeh straneh je začelo prevladovati prepričanje, da je treba to nevedrsko stanje vendar enkrat odpraviti in urediti odnose med obema državama na osnovi trajnega mira. Zato je

NAŠA POZNANA LEKARNA Mr. BAHOVEC V LJUBLJANI

prinaša na trg namesto dražjega ruskega čaja prvovrstno domačo čajno mešanico izredno aromatičnega okusa pod imenom »EMONA« cvetlični čaj. Ta čaj ne draži živcev kakor ruski čaj, pač pa ima še druge pozitivne lastnosti. »EMONA« čaj deluje namreč pomirjačo, je hranilna in vsebuje vitamine. Za otroke je idealna pijača. »EMONA« čaj se pije z limono, rumom ali mlekom. Glede prefinjenega okusa se »EMONA« čaj lahko ponudi tudi najbolj razvajanemu gostu.

Osebam, ki so čez dan mnogo zaposlene in katerih živci ne prenesejo kave ali ruskega čaja, se priporoča za zajtrk ali južino ali večerjo »EMONA« čaj. Pijte torej namesto ruskega vedno le »EMONA« čaj, ker po svoji aromi, hranilnosti in pomirjačem delovanju daleč presega vse odlike ruskega čaja.

Brez ozira na vse omenjene vrline pa je »EMONA« čaj tudi zelo ekonomičen in zaradi svoje nizke cene vsakomur dostopen.

Leteče trdnjave

O ogromnih vojaških letalih, ali kakor jih drugače imenujejo »leteče trdnjave«, je bilo v zadnjem času marsikaj napisanega. Takšna letala je naročila tudi Anglija. Amerika jih bo odstopila polovico.

Kakšne pa so prav za prav te »leteče trdnjave«? Se pred nedavnim je dejal neki angleški minister, da bi Anglija zagospodarila nad nemščim zračnim prostorom, če bi imela vsaj 25 »letečih trdnjav«. Z ozirom na to, bo bralce našega časopisa, kakšna so prav za prav ta največja ameriška letala, ki so za vojskujoči se svet, pa tudi za druge veliko presenečenje.

»Leteče trdnjave« gradijo letalske tovarne Douglas v Kaliforniji in sicer v največji tajnosti. Prvotno so bile vse naročene za ameriško armado, predvsem za operacije na Tihem oceanu. Omenjene tovarne izdelujejo sedaj dve vrsti takih zračnih velikánov: Prva vrsta letal je namenjena za vojniško ekspanzijo nad kopno zemljo, druga pa je vodno letalo. Prvo ima 64 ton! (dodaj največje ameriško letalo »Clipper« ima 40 ton). Čez krila meri 70 m. Letalo je vse izdelano iz kovine in ga ni kar tako lahko sestreliti. Posebno lovci mu ne bodo mogli do živega. Oboroženo je s dvema topovoma 37 mm in osemimi težkimi strojnimi. Poleg tega letalo lahko vzame s seboj še 20 ton bomb. Stirje mo-

torji imajo skupno okrog 9000 konjskih sil. V začetku so mislili, da bo imelo to letalo šest motorjev. Med graditvijo pa se je izkazalo, da zadoštujejo štirje. »Leteče trdnjave« bodo lahko preletele daljavo nad 9000 km! S takim letalom bi mogli Angličani nepretrgoma 14 krat bombardirati Berlin.

Druga vrsta novih letal, vodno letalo pa bo še večje in bo imelo 74 ton. Oboroženo bo s tremi topovi istega kalibra kakor zgornje in strojnimi. Motorji bodo nekaj močnejši, bomb pa bo letalo lahko vzelo s seboj okrog 23 ton, razen tega pa še potrebno strelivo za topove in strojnice. Brez pristajanja bo lahko preletelo razdaljo skoraj 12.000 km! Z drugimi besedami: če bi se to letalo dvignilo pred Newyorkom, bi lahko preletelo Atlantski ocean, bombardiralo London in se vrnilo zopet v Newyork, ne da bi vmes kje pristalo. Angličani pa bi z njim od ustja Temze lahko poleteli nad Berlin in bi ga bombardirali brez oddiha — 24 ur!

Prva vrsta »letečih trdnjav« bo letela s hitrostjo približno 500, druga pa okrog 400 km na uro, čeprav je tako ogromno. Pa to še ni vse. Poleg teh dveh vrst letal pa nameravajo Amerikanci graditi baje še aparate po 150 ton! Zdi se, da strah pred »letečimi trdnjavami« ni tako neupravičen.

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjevca napravite z

JABLINOM

Zavoje din 80—, poštino zaračunamo posebej. Pošiljamo samo proti povzetju!

Drogerija Emona - Iv. Kanc

Ljubljana - Nebotičnik

prišlo leta 1907 do nove pogodbe. Siam je prepustil Franciji kambodžanske province Battambang, Siem Reap in Sisophon, obdržal pa je Krat in Danas. Od takrat so se meje ustale. Več desetletij ni bilo sporov med obema državama. Medsebojne odnose so imeli utrjene s prijateljsko pogodbo, s trgovsko in plvidbeno pogodbo itd. Tako je bilo do zadnjih časov. Treba je pripomniti, da je Siam še pred meseci sklenil s Francijo nenapadno pogodbo, ki pa je sedaj noče ratificirati, oziroma bi jo ratificiral le pod pogojem, da bi mu Francija odstopila nekatere pokrajine.

Novi grobovi

m Umrli so: v Zagrebu vdova po pok. hrvatskem banu Virginija Laginja roj. Lazarič, v Slov. Javorniku posestnik in čebelar Anton Zumer, v Slov. Javorniku posestnik Matevž Rabič st., v Špitališču pri Konjicah 85 letni posestnik Jurij Zidanšek, v Laškem soproga viš. polic. komisarja Zorka Ujčič, v Turnišču v Slov. krajini bogoslovec četrtega letnika Anton Štefanec, v Idriji nadpoštar Vaclav Helmich, na Ježici Valčka Kunstelj, v Mariboru Henrik Senekovič, na gradu Turjaku oče grofa Auersperga Karol pl. Adamovič, na Jesenicah želez. uradnik v p. Andrej Hrast, v Mariboru vdova po polkovniku Marija Lebar, v Ribnici posestnik itd. Pelc Anton, v Kaplji ob Dravi Marija Ferčnik roj. Maverč, v Zg. Stranjah Uršič Florijan. — V Ljubljani so odšli v večnost: bivši prometnik drž. žel. v Ribnici Izidor Klopčar, brivski mojster Ivan Gjud, okrajni nadzornik polic. agentov v pok. Josip Gruden, Marjeta Krnc roj. Virant, bivši brivski mojster Engelbert Franchetti in šolski upravitelj v p. Kornelij Igljč. — Naj počivajo v miru!

Gnojnice črpalke GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje Podržaj Ciril, lg 147 pri Ljubljani

St. Peter pri Novem mestu. Vinogradnik se letos ne more dosti pohvaliti s svojimi pridelki. Je pač letošnje neugodno vreme prav močno vplivalo na trto, da je prav slabo obrodila svoj sad. Z upanjem zremo v bodočnost, da bo drugo leto boljše. Poljski jesenski sadeži so po večini pospravljeni in so, hvala Bogu, dosti dobro obrodili. Z decembrom se začne na tukajšnji šoli gospodarsko-kmetijski tečaj, ki bo trajal do marca. Poučevalo se bo ob nedeljah dopoldne in vsakih štirinajst dni tudi ob četrtkih zvečer od 6 do 8. Morebitne spremembe se bodo izvršile na željo tečajnikov. Tečaj bo brezplačen in je namenjen naši kmečki mladini in odraslim v pouk. Prijave sprejema vodstvo šole v St. Petru. — Dne 10. novembra je šolska mladina uprizorila lepo igrico »Pavelčkov za piščalko«. Gledalci so bili prav zadovoljni z uspehom mladine. — Prosvetno društvo uprizoni na praznik zedinjenja v nedeljo, 1. decembra, lepo igrjo »Živa pokopana«. Pričetek ob 3 popoldne v »Domu«. Prav vsi vladno vabljeni!

in Dobrova pri Ljubljani. V nedeljo, 24. t. m. uprizoni dramska družina iz Brancovice veseligrad »Trojčnik«. — Vsi vabljeni.

Mali oglasnik

Vaše stranske vrstice ali naš prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, sicer kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali itečaj poslov, oziroma uradni pomočnikov ali vajencev in saraiba. Pristojbina za male oglase se plačuje v naprej.

Dva plemenita vola
proda Stanjnar Matija,
Belo 24. p. Ljubljana.

1880 kg koronja

in 200 kg kolerante —
proda Dostaj Franc,
Prvaka 24. p. Medvode

Miške obleke

prosto in vseh oblik
po prištevanih miškah
ostane in nabavne pri
Pravoslavcu - St. Petra
cesta 24 — Ljubljana.

Vajenca

18-24 let, sprejemni,
Kolar Franc, kovač,
Domanjša.

Krava s mladičkami

dobro mladičkama, pro-
stom, Ljubljana, Vol-
odkova 111.

Pasovca

obredne in bile, sp-
rejemarstvo, pasovca,
vse in provizije, be-
leže od barvne, cesi-
tik, izumirajo, od po-
staje odhajajo 20 ml-
tine, napredni na pro-
stovoljni, študijski dne
24. novembra 1940 ob
8 uri na 120 mesta v
Kronštatu vrta 21.
Kronštatske informac-
nje daje Pravoslavac
Dostaj, inženirski po-
staja Kromštata.

Vinske moštvice

ima se na razpolago
drevnina Koren, Mo-
stirje.

Poljskega vajenca

sprednje pokarna Er-
nest Dostaj, Smartno
pri Lendl, Vsa ostreje
v 2000.

Krajčičkega vajenca

v vseh ostreje v 1880
sprednje valja; Elšler
Franc, krajčič, Dvorje
št. 14, Cerklje pri
Kranju.

Služkinja

vajena zmedskih del,
se sprejme na male
posredstvo, Naslov pove
upr. »Domoljub« pod št.
17724.

Kmetičke služkinje

zmašna, pripravna, 25
do 30 let, ki se močno
razumejo za vrsta in
imajo doba ter nekoli-
ko kmetičke, sprejme v
beloše, bilo mala sta-
rejša družina v bližini
Ljubljane. Naslov v
upravi »Domoljub« pod
št. 17724.

Starejša mirna ženka

domovinska, sprejemni
in vsaki študijski št. —
Naslov v upravi »Do-
moljub« pod št. 17724.

Fige in brinje

dobite zopet pri tvrdki
Fran Pogodnik, Ljub-
ljana, Tyrševa c. 11,
Javna skladišča.

Sube slive

za igračkubo v za-
logi, J. Oražem, Moste

Kmetički fant

vajen goveje stivine in
mošče krav, se sprej-
me na vedje posestvo
pri Ljubljani s 12. de-
cembram ali 1. janu-
arjem. Posredstvo v upr.
»Domoljub« pod »Zvest.
traven« št. 14611.

Pave

potni prodaj Marija
Vitič, Lučevina št. 4,
p. Brasovica pri Ljub-
ljani.

Šivalne stroje

Vesta, Platt, Gritzmer
in Anker, različne apar-
tate in kolena kupite
ceneje kot drugje pri
tvrdki Slavci v Pra-
ski pri Medvodah.

Poljskega vajenca

sprednje valja; pokar-
na št. 21, Javorčnik.

Zdravega kromčičkega

lepega, za nova pro-
dam vedje zmedskih, -
Javorčnik, Gorenjske.

Prodaj

dva mlatišnici s disko-
njem, na kolesih, Mo-
ravija, 4000 din, mo-
tor na nafto, in ben-
zinski mliti sa sito. -
A. Škrbinšek, Sp. Haj-
dina, Ptuj.

Trgovski sluga

dobri službo, Prednost
ima mladi fant s de-
žele, kateri je kodal
silo s dobrim uspehom
in je abstinent. - Po-
sredstvo v upravi »Do-
moljub« pod »Stalnoe
št. 17474.

Pazer!

Več stivalnih strojev
prvovrstnih znamk
(konkurenega nakupa)
s vedelno garancijo,
le poseti napredaj pri
»Prometu«, nasproti
krišanske cerkve. —
Tudi ob nedeljah do-
poldne na ogled.

Hiša z lepim vrtom

12 minut od kmetov, v
erodni okolici parovci v
Gorenjski Lasi, pro-
stom, Posredstvo se pri-
Kam Jeta, Stančič 2,
Rihceva.

Rabljenski stavbeniški

lahko tudi s steno-
steno ali manjšakobni
delom - kupa Tomšič
A., Več. p. Vrbovica.

Kmetovalec!

DEERING - kosilnice

najnovejšega modela so opremljene z dodatno
neznano novo pripravo, ki te bo navdušila. — Če
si želiš tako kosilnico prvotno, se zgledaj takoj v
železnini **FR. STUPICA, Ljubljana**
Gospodarska cesta 1

Neprijeten zmož. K domači prireditvi ve-
trgovca Čelenski so povabili tudi upokoje-
starega generala in ga posadili za mizo med
spodnji Elvira in Elvira. Obe generalovi mladi so
sedi sta bili zelo prijazni in sta postudili generala
sladkorčke. General, prijazen knožer je bil, je od
vsake vzrl po dva lista. Domača gospodinja je to
opazila in vprašala generala, ali ima morda kak
potomec. General, ki je slabo siljal, je menil, da
ga gospa povprašuje po študentskih, pa je prijazno
odgovoril: »Da, imam jih, dva od gospodične Elvira
in dva od gospodične Elvira.«

Redilni prašek

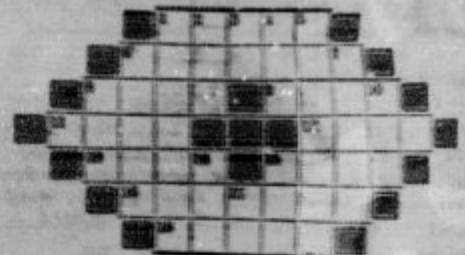
»REDIN« za pralnice. —
Vsak kmetovalec si lahko
bitro in s malimi stroški
zredil svoje pralnice. Zade-
stuje se 1 korček na 1 prašila ter stane 1 rav. 8 din,
po polti 12 din, 3 kor. po polti 25 din, 4 kor. po
polti 42 din. — Mnogo nabavskih pisem.
Prašek pravi Redin se daje samo z porčno alika.

Prodaja draguljstva Kam, Ljubljana, Zidovska ul.
Na delih po vsej Sloveniji Redin pri Vašem trgovcu
ali sadrugi, ker si zahtevate poštnino.

Prevoz čaja na letala. Komaj 12 letne Kitajke
sojajo na tibetanske gorce in trge na svojem
hrbta do 80 funtov čaja; odrasli možiki pa zmo-
gajo hudi tovor 150 funtov.

Križanka

Rešitve pomenijo:

- Vodstvo: 1. Križnik? 6. Najljubši sovražnik
surok. 8. Ud. 9. Grška sveta gora. 11. Križna
prijetna na pogled. 12. Orientalistični les. 13. Mal.
15. Kraj pri Domoljubu. 16. Tak, ki je v vrsti
zaporedno. 18. Upravni svet. nagrada.
- Napovedi: 1. Izobčena upokojenost druž-
sika igra. 2. Steno, dvojica. 3. Pevska nota. 4.
Rensko ime. 5. Večpomenljivi. 6. Se radi pri ku-
penju peči. 7. Muč, po katerem se imenuje man-
nisa planinska dolina. 8. Se siliti. 9. Sanje. 14.
Lombardska reka. 15. Vrba. 16. Jutrnja. 17. Predlog
ruska reka.

Rešitve zadnje križanke:

- Vodstvo: 1. Poltina. 8. Hra. 9. Obč. 10.
Ka. 11. Kraj. 12. Zvez. 13. Križ. 17. Šal. 18. Se-
rajev.
- Napovedi: 1. Pika. 2. Obč. 3. La. 4. Turek. 5.
Dob. 6. Kap. 7. Ar. 11. Križka. 12. Zvez. 13. Leto.
14. Sla. 15. Nov. 16. Ka. 17. Se.

Vse vrste zobotrebce

kupujem po najnižjih cenah
M. Pakič, Ljubljana, St. Petra cesti 27 (na rolo)

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUB«!

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z nemerjenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše
Nove in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%** proli odpovedi po **5%**

»Domoljub« stane 30 din za celo leto, za izostanost 60 din. — Dopis in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, narodnega listarstva
reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se naročajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave 46-64, inžajsticij
dr. Gregorij Počjak. — Uredniki: Joso Kodliček. — Za jugoslovansko tiskarstvo: Joso Kremarčič.